

AZƏRBAYCAN

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

№ 241 (9120) CÜMƏ AXŞAMI, 3 noyabr 2022-ci il

Qəzetin əsası 1918-ci ildə qoyulmuşdur

www.azerbaijan-news.az

Ərəb dünyasından İlham Əliyevə böyük ehtiram

İlham Əliyevlə Rəcəb Tayyib Ərdoğan arasında telefon danışığı olub

Noyabrın 2-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğana zəng edib.

Telefon söhbəti zamanı Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan liderlərinin Soçi görüşü və imzalanmış birgə bəyanat müzakirə olunub. Prezident İlham Əliyev Türkiyənin mobillik sahəsin-

də xidmət göstərən global texnologiya markası "Togg"un kütləvi istehsalı başlanılması münasibətilə təbriklərini çatdırıb və bunu Türkiyə sənayesinin yeni uğuru kimi dəyərləndirib.

Telefon söhbəti zamanı Azərbaycan-Türkiyə dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin müxtəlif aspektləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Prezidentin Mətbuat Xidməti

Azərbaycan Prezidentinin Ərəb Dövlətləri Liqasının 31-ci Zirvə toplantısında iştirakı ölkəmizin bu təşkilat və onun üzvləri ilə əlaqələrinə impuls verəcək

Asiya istiqaməti, Yaxın və Orta Şərqi dövlətləri ilə münasibətlər Azərbaycanın xarici siyasətinin prioritetlərindən biridir. Bu sırada ərəb dünyası ilə əlaqələrin inkişafı, əməkdaşlığın gücləndirilməsi daim diqqət mərkəzində saxlanılır. Ortaq mədəni-mənəvi dəyərlər, tarixən mövcud olmuş əlaqələr müasir dövrdə Azərbaycanla ərəb dünyası arasında münasibətlərin daha da inkişafını şərtləndirir.

Dostluq və qardaşlıq əlaməti

Hazırda Azərbaycanla Səudiyyə Ərəbistanı, İraq, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Qətər, İordaniya, Misir və digər ərəb dövlətləri arasında müxtəlif sahələrdə yüksək qarşılıqlı əməkdaşlıq əlaqələri var. Təsədüfi deyil ki, həmin dövlətlər Azərbaycanı beynəlxalq məsələlərdə daim dəstəkləyir, Səudiyyə Ərəbistanı isə Ermənistanla diplomatik mü-

nasibətlər qurmayıb və bunun səbəbi Azərbaycan torpaqlarının işğalı idi.

Eyni zamanda Azərbaycanla ərəb dövlətlərinin birliyi olan Ərəb Dövlətləri Liqası arasında da əməkdaşlıq əlaqələri mövcuddur. Ölkəmiz müşahidəçi statusunda təşkilatın üzvüdür. Hazırda liqa yeddi ölkə ilə, o cümlədən Azərbaycanla imzalanmış anlaşma memorandumları əsasında əməkdaşlıq edir. Anlaşma memorandumu 2005-ci ildə imzalanıb. 2014-cü ildə isə Ər-Riyadda Ərəb Dövlətləri Liqası, Orta Asiya və Azərbaycan Respublikası arasında əməkdaşlıq memorandumu imzalanıb.

Xatırladaq ki, 2007-ci ilin may ayında Prezident İlham Əliyev Misir Ərəb Respublikasına rəsmi səfəri çərçivəsində Ərəb Dövlətləri Liqasının Baş Qərargahında liqanın baş katibi ilə görüşmüş, bu təşkilata üzv olan ölkələrin səfirləri qarşısında çıxış etmişdi.

→ 2

İlham Əliyev qətiyyəti ədalətli sülhün təminatıdır

Soçi Bəyanatı sülh gündəliyini qalib komandanın müəyyənləşdirdiyini bir daha təsdiqlədi

Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin təşəbbüsü əsasında Soçidə Prezident İlham Əliyev və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın iştirakı ilə keçirilən növbəti üçtərəfli görüşün yekunları bir daha təsdiq etdi ki, məğlub ölkənin hansı təklif səsləndirməsindən asılı olmayaraq sülh gündəliyini Azərbaycan müəyyənləşdirir.

Sülh danışıqları prosesi çərçivəsində Rusiyanın vasitəçiliyi ilə keçirilən sayca üçüncü görüşdə də bir daha bəlli oldu ki, Azərbaycan Prezidenti mövqeyində israrlıdır və prinsiplidir.

Soçi görüşü də Azərbaycanın maraqlarına uyğun formada reallaşdı

Bu görüş ilk növbədə bir reallığı da hər kəsə bəyan etdi - qalib komandan İlham Əliyev danışıqlar masasına bir şərtlə oturur ki, noticədə dövlətlərin ərazi bütövlüyü və sərhədlərin toxunulmazlığı kimi beynəlxalq hüququn fundamental prinsipləri prioritet tutulmaqla razılıq əldə edilsin.

→ 3

Şuşa milli birliyimizin rəmzidir

Prezident İlham Əliyev Şuşa şəhərinin tarixi görkəminin bərpası, övvlki şöhrətinin özünə qaytarılması və ənənəvi dolğun mədəni həyatına qovuşması, eləcə də Azərbaycanın çoxəsrlik zəngin mədəniyyətinin, memarlıq və şəhərsalma sənətinin parlaq incisi kimi beynəlxalq aləmdə təbliğ olunması məqsədilə 7 may 2021-ci ildə Şuşa şəhərinin Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı elan edilməsi haqqında sərəncam imzalamışdı.

Tarixi mənbələrə əsasən Şuşa qalasının tikilməsi 1750-1751-ci illərə aid edilir. Azərbaycanın dağlıq Qarabağında yerləşən Şuşanın əsası bəzi tarixi mənbələrə görə, 1751-ci ildə, digər mənbələrdə isə Qarabağ xanlığının qorunması üçün 1752-ci

ildə Pənahəli xan tərəfindən qoyulduğu qeyd olunmuşdur.

Tarixi faktlar sübut edir ki, ermənilər çar hakimiyyəti tərəfindən müxtəlif siyasi məqsədlərlə İran və Türkiyədən kütləvi surətdə köçürülərək Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində yerləşdirilənə qədər bu tarixi ərazilərimizdə milli zəmində hər hansı bir "problem" və ya münasibətlər yaşanmamışdır. Həmin münasibətlər bu köçürülmə proseslərinin acı bəhrələri kimi sonralar meydana çıxmışdır.

Hazırkı vaxtda hər bir azərbaycanlı türkü üçün Qarabağın Azərbaycanın digər əraziləri ilə əlaqəsi o qədər qəti və aşkardır ki, bu məsələ haqqında heç bir mübahisə və söhbət ola bilməz.

→ 7

Ürəklər Bakıda, diqqətlər Pireydə

Bu gün "Qarabağ" Avropa Liqasında növbəti tarixi zəfərə imzasını ata bilər

Sona bir tur qalmış qrupda liderliyini təmin edən "Frayburq"un Bakıda hansı heyətlə matça çıxacağı çox önəmlidir. Əsas heyət üzvlərindən bir neçəsinin oynamaacağı komandamız adına müsbət hal kimi dəyərləndirilə bilər. Lakin unutmayaq ki, alman nizam-intizamı futbolda da özünü həmişə göstərmişdir. Hər halda Bundesliqada turnir cədvəlində ilk üçlükdə yer alan "Frayburq"un ehtiyat oyunçuları da özlərini sübut üçün belə qarşılaşmalara çox ciddi yanaşırlar.

→ 10

Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin hərbi hissələrinin təlimi başlayıb

Müdafiə nazirinin təsdiq etdiyi 2022-ci il üçün döyüş hazırlığı planına əsasən Azərbaycan Respublikasının cənub sərhədlərinə yaxın ərazilərdə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin hərbi hissələrinin təlimi başlayıb.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin komandanı general-leytenant Hikmət Mirzəyevin rəhbərliyi ilə keçirilən təlimin planına əsasən hərbi hissələr "Höyucan" sığınacağı ilə qaldırılıb.

Daimi dislokasiya məntəqələrini tərk edən xüsusi təyinatlılar əməliyyat rayonlarına çıxarıldıqdan sonra komandirlər məruzələri dinlənilib və tapşırıqlar dəqiqləşdirilib. Hərbi Hava Qüvvələrinin, Raket və Artilleriya Qoşunlarının

təlimə cəlb olunan hissə və bölmələri müvafiq olaraq təyin edilmiş aerodromlara və rayonlara cəmləşdirilib.

Digər qoşun növləri ilə qarşılıqlı fəaliyyət təşkil edilir. Plana uyğun olaraq təlimin növbəti mərhələlərində xüsusi təyinatlı bölmələr onları dəstəkləyən Hərbi Hava Qüvvələri, eləcə də Raket və Artilleriya Qoşunlarının bölmələri ilə qarşılıqlı əlaqədə bir sıra tapşırıqları icra edəcək.

Qeyd edək ki, təlim çərçivəsində xüsusi təyinatlı bölmələrin müəyyən xüsusi hazırlıqları üzrə ayrıca yoxlamalar keçirilir.

Erməni faşizminin və terrorunun bitməyən izləri

Bu dəfə Kəlbəcərin Zallar kəndində Ermənistanın müharibə cinayətləri ortaya çıxdı

Danılmaz reallıqdır ki, işğaldan azad edilən ərazilərimiz qarış-qarış minalardan təmizləndikcə ermənilərin torpaq altında gizlətdikləri hələ neçə-neçə qanlı cinayətləri üzə çıxarılaçaq.

Elə o da danılmaz gerçəklikdir ki, dünya hələ də inadla Ermənistanın hərbi cinayətlərini görməzdən gəlir, onlara itkin votondaşlarımızın aqibəti barədə məlumat vermək üçün heç bir təzyiq göstərmir, soydaşlarımızın taleyinə laqəyd münasibət bəslənir.

→ 10

İqlim dəyişikliyi - dünya böyük belə ilə üz-üzədir

→ 9

"Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Qazaxıstan Respublikası Hökuməti arasında ticarət-iqtisadi əməkdaşlıq haqqında Saziş" in təsdiq edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 17-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. 2022-ci il avqustun 24-də Bakı şəhərində imzalanmış "Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Qazaxıstan Respublikası Hökuməti arasında ticarət-iqtisadi əməkdaşlıq haqqında Saziş" təsdiq edilsin.

2. Bu Fərmanın 1-ci hissəsində göstərilən Saziş qüvvəyə mindikdən sonra Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi onun müddəalarının həyata keçirilməsini təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi Sazişin qüvvəyə minməsi üçün zəruri olan dövlətdaxili prosedurların yerinə yetirildiyi barədə Qazaxıstan Respublikası Hökumətinə bildiriş göndərsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 2 noyabr 2022-ci il

"Azərbaycan Respublikasının Hökuməti, "Masdar Azərbaycan Enerji" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti və "AccessBank" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti arasında İnvestisiya müqaviləsinə dair Birbaşa Razılışma"nın təsdiq edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, "Qoyuluş gücü 230 MVt olan günəş-elektrik stansiyasının tikintisi ilə bağlı pilot layihənin həyata keçirilməsi tədbirləri haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 2 aprel tarixli 2561 nömrəli Sərəncamının icrasını təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikasının Hökuməti adından Azərbaycan Respublikasının energetika naziri tərəfindən 2022-ci il iyulun 30-da imzalanmış "Azərbaycan Respublikasının Hökuməti,

"Masdar Azərbaycan Enerji" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti və "AccessBank" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti arasında İnvestisiya müqaviləsinə dair Birbaşa Razılışma" təsdiq edilsin.

2. Bu Sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 2 noyabr 2022-ci il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Azərbaycan Respublikasının "Azərkosmos" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti ilə Fransa Respublikasının Milli Kosmik Tədqiqatlar Mərkəzi arasında kosmos sahəsində birgə fəaliyyətlərə dair Çərçivə Sazişinin təsdiq edilməsi haqqında" 2018-ci il 26 sentyabr tarixli 282 nömrəli və "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad olunmuş ərazilərində müvəqqəti xüsusi idarəetmənin təşkili haqqında" 2020-ci il 29 oktyabr tarixli 1170 nömrəli fərmanlarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasının Kosmik Agentliyi (Azərkosmos)" publik hüquqi şəxsin yaradılması haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 27 aprel tarixli 1326 nömrəli Fərmanın icrasını təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. "Azərbaycan Respublikasının "Azərkosmos" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti ilə Fransa Respublikasının Milli Kosmik Tədqiqatlar Mərkəzi arasında kosmos sahəsində birgə fəaliyyətlərə dair Çərçivə Sazişinin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 26 sentyabr tarixli 282 nömrəli Fərmanın (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018, № 9, maddə 1845) 2-ci hissəsində "Azərkosmos" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti" sözləri "Azərbaycan Respublikasının Kosmik Agentliyi (Azərkosmos)" sözləri ilə əvəz edilsin.

2. "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad olunmuş ərazilərində müvəqqəti xüsusi idarəetmənin təşkili haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 29 oktyabr tarixli 1170 nömrəli Fərmanın (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020, № 10, maddə 1248, № 12 (I kitab), maddə 1472; 2021, № 2, maddə 120, № 5 maddə 452; 2022, № 5 maddə 463) 12-ci hissəsində "Azərkosmos" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti" sözləri "Azərbaycan Respublikasının Kosmik Agentliyi (Azərkosmos)" sözləri ilə əvəz edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 29 oktyabr 2022-ci il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Azərbaycan Respublikasında kosmik sənayenin yaradılması və telekommunikasiya peyklərinin orbitə çıxarılması haqqında" 2008-ci il 4 noyabr tarixli 27 nömrəli, "Azərbaycan Respublikasında kosmik sənayenin yaradılması və inkişafı üzrə Dövlət Proqramının təsdiq edilməsi haqqında" 2009-cu il 17 avqust tarixli 443 nömrəli, "Azərkosmos" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin təsis edilməsi haqqında" 2010-cu il 3 may tarixli 885 nömrəli, "Azərbaycan Respublikasında peyk vasitəsilə Yer inkişafından müşahidəsi xidmətlərinin inkişafına dair 2019-2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nın təsdiq edilməsi haqqında" 2018-ci il 15 noyabr tarixli 696 nömrəli və "Su ehtiyatlarından səmərəli istifadənin təmin edilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" 2020-ci il 27 iyul tarixli 2178 nömrəli sərəncamlarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasının Kosmik Agentliyi (Azərkosmos)" publik hüquqi şəxsin yaradılması haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 27 aprel tarixli 1326 nömrəli Fərmanın icrasını təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. "Azərbaycan Respublikasında kosmik sənayenin yaradılması və telekommunikasiya peyklərinin orbitə çıxarılması haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 4 noyabr tarixli 27 nömrəli Sərəncamının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2008, № 11, maddə 986; 2014, № 9, maddə 1027; 2017, № 8, maddə 1521; 2018, № 3, maddə 462) 2-ci hissəsində "Azərkosmos" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti" sözləri "Azərbaycan Respublikasının Kosmik Agentliyi (Azərkosmos)" sözləri ilə əvəz edilsin.

2. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2009-cu il 17 avqust tarixli 443 nömrəli Sərəncamı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2009, № 8, maddə 651; 2010, № 9, maddə 793) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında kosmik sənayenin yaradılması və inkişafı üzrə Dövlət Proqramı"nın "8. Dövlət Proqramının həyata keçirilməsi üçün Tədbirlər Planı" hissəsinin 2.2.2-ci, 2.2.3-cü yarımbəndləri və 5.2-ci bəndi ləğv edilsin.

3. "Azərkosmos" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin təsis edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2010-cu il 3 may tarixli 885 nömrəli Sərəncamının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2010, № 5, maddə 409; 2014, № 9, maddə 1027; 2016, № 2 (II kitab), maddə 341; 2017, № 8, maddə 1521, № 10, maddə 1847; 2018, № 3, maddə 463; 2020, № 5, maddə 601; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 5 avqust tarixli 3412 nömrəli Sərəncamı) 2-ci, 3-cü, 7-ci hissələri və 4.2-ci bəndi ləğv edilsin.

4. Azərbaycan Respublikasında peyk vasitəsilə Yer inkişafından müşahidəsi xidmətlərinin inkişafına dair 2019-2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nın təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 15 noyabr tarixli 696 nömrəli Sərəncamında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018, № 11, maddə 2352; 2020, № 9, maddə 1185) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

4.1. 2-ci hissədə "Azərkosmos" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti" sözləri "Azərbaycan Respublikasının Kosmik Agentliyi (Azərkosmos)" sözləri ilə əvəz edilsin;

4.2. həmin Sərəncamla təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında peyk vasitəsilə Yer inkişafından müşahidəsi xidmətlərinin inkişafına dair 2019-2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nın "8. "Azərbaycan Respublikasında peyk vasitəsilə Yer inkişafından müşahidəsi xidmətlərinin inkişafına dair 2019-2022-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nın həyata keçirilməsi üzrə Tədbirlər Planı" hissəsi üzrə:

4.2.1. 2.1-2.4-cü, 3.2-ci bəndlərin və 7.2.1-ci, 7.2.2-ci yarımbəndlərin "İcraçı orqanları" sütununda "Azərkosmos" ASC" sözləri "Azərkosmos" sözü ilə əvəz edilsin;

4.2.2. "Akronimlər" hissəsinə "CİS - Coğrafi İnformasiya Sistemləri" sözlərindən sonra aşağıdakı məzmununda akronim əlavə edilsin:

"Azərkosmos - Azərbaycan Respublikasının Kosmik Agentliyi (Azərkosmos)".

5. "Su ehtiyatlarından səmərəli istifadənin təmin edilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 27 iyul tarixli 2178 nömrəli Sərəncamında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020, № 7, maddə 942, № 12 (II kitab), maddə 1520; 2021, № 4, maddə 365) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

5.1. 5-ci hissədə "Azərkosmos" Açıq Səhmdar Cəmiyyəti" sözləri "Azərbaycan Respublikasının Kosmik Agentliyi (Azərkosmos)" sözləri ilə əvəz edilsin;

5.2. həmin Sərəncamla təsdiq edilmiş "Su ehtiyatlarından səmərəli istifadənin təmin edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 27 iyul tarixli 2178 nömrəli Sərəncamının "İcraçıları" sütununda "Azərkosmos" ASC" sözləri "Azərbaycan Respublikasının Kosmik Agentliyi (Azərkosmos)" sözləri ilə əvəz edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 29 oktyabr 2022-ci il

Ərəb dünyasından İlham Əliyevə böyük ehtiram

Azərbaycan Prezidentinin Ərəb Dövlətləri Liqasının 31-ci Zirvə toplantısında iştirakı ölkəmizin bu təşkilat və onun üzvləri ilə əlaqələrinə impuls verəcək

Əvvəli 1-ci səh.

Bu il noyabrın 1-də isə Prezident İlham Əliyev Əlcəzair Prezidentinin dəvəti ilə bu ölkədə keçirilən Ərəb Dövlətləri Liqasının 31-ci Zirvə toplantısında Fəxri qonaq statusunda iştirak edib. Bu dövlət Prezident İlham Əliyevə olan yüksək ehtiramın təəcəssümüdür. Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, bu, dostluq və qardaşlıq əlamətidir: "İlk növbədə mən Əlcəzair Prezidentinə və Ərəb Dövlətləri Liqasının baş katibinə dəvətə görə dərin təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Bunu dostluq və qardaşlıq əlaməti hesab edirəm. Bu mötəbər sammitdə iştirak etmək və ölkələrimiz arasında birliyi nümayiş etdirmək mənim üçün böyük şərəfdir. Əlcəzairi belə bir xüsusi gündə, Milli Azadlıq Günündə, Milli Ləyaqət Günündə ziyarət etmək mənə xüsusi məmnunluq doğurur. Mən Əlcəzair Prezidentini və hökumətini, bütün Əlcəzair xalqını Azadlıq Günü münasibətilə təbrik edirəm".

Onu da qeyd edək ki, Ərəb Dövlətləri Liqasının 31-ci Sammitində ərəb ölkələrinin həmrəyliyi, yeni global çağırışlar fonunda birgə fəaliyyət planı müzakirə olunub.

İlham ƏLİYEV: "Fransanın Əlcəzair xalqına qarşı törətdiyi zorakılığı, kütləvi qəddarlığı dünya heç zaman unutmamalıdır"

Bu səfər zamanı Prezident İlham Əliyev Əlcəzair Xalq Demokratik Respublikasının paytaxtı Əlcəzair şəhərində Şəhidlər abidəsi və Milli Mücahidlər Muze-

zəyini ziyarət edib. Əlcəzairin azadlığı uğrunda mübarizədə həyatını qurban vermiş döyüşçülərin xatirəsinə ucaldılmış Şəhidlər memorialını, eləcə də Milli Mücahidlər Muzeyini ziyarət etdim və gördüklərim mənə çox təsir etdi. Fransanın Əlcəzair xalqına qarşı törətdiyi zorakılığı, kütləvi qəddarlığı dünya heç zaman unutmamalıdır. Fransa yüz ildən çox bir müddət ərzində Əlcəzair xalqına qarşı çox dəşətli müharibə aparmışdır. Bu müharibə 1,5 milyon əlcəzairlinin ölümü ilə nəticələnməmişdir. Bu gün biz bu faciəni anaraq gələcəkdə belə faciələrin qarşısını alınması üçün ölimizdən gələni etməliyik", - deyərək Prezident İlham Əliyev Ərəb Dövlətləri Liqasının 31-ci Zirvə toplantısından çıxışı zamanı deyib.

Bütövlükdə Prezident İlham Əliyevin Ərəb Dövlətləri Liqasının 31-ci Zirvə toplantısında Fəxri qonaq statusunda iştirakı dövlətimizin başçısının yüksək beynəlxalq nüfuzunun göstəricisidir. Eyni zamanda bu səfər zamanı Azərbaycan həqiqətləri bir daha dünyada maraqla izlənen bir əməkdaşlıq platformasından dünyaya bəyan edildi. Təbii ki, bu səfər Azərbaycanla Ərəb Dövlətləri Liqası və təşkilatla üzv olan ərəb dövlətləri arasında əlaqələrin inkişafına təsir göstərəcək, əməkdaşlığın dərinləşdirilməsinə impuls verəcək.

Böli, bir vaxtlar Əlcəzairi işğal edən, əhalisini soyqırımına məruz qoyan Fransa indi də düz yol tutmayıb. Fransanın Ermənistanı verdiyi dəstək elə işğal siyasəti yürütməyin oxşar formasıdır. Birinci Qarabağ müharibəsi dövründə Xocalıda, Qaradaglıda, Xocavənddə, Kəlbəcərdə yüzlərlə azərbaycanlı soyqırımına məruz qoyan Ermənistanı göstərilən dəstək elə soyqırımın dəstəkləmək deməkdir. Ona görə Əlcəzairdə insanlıq əleyhinə cinayətlərə imza atan Fransanın bu gün cəfəşanlıqla Ermənistanın yanında yer alması heç də təəccüblü deyil. Bu ölkənin ermənipərəst siyasətinin kökündə həm də işğal təkəkkürü dayanır.

Əlcəzair Xalq Demokratik Respublikasının paytaxtı Əlcəzair şəhərində Şəhidlər abidəsi və Milli Mücahidlər Muze-

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Prezident İlham Əliyevin ərəb sammitindəki çıxışı Yaxın Şərq və Şimali Afrika ölkələrinin mediasının diqqət mərkəzində olub

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Əlcəzairdə təşkil edilən Ərəb Dövlətləri Liqasının 31-ci Sammitində çıxışı Yaxın Şərq və Şimali Afrika ölkələrinin mediasının diqqət mərkəzində olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Misirin "Nile", "Egypt1", "Cairo News", İordaniyanın "Əl Məmləkə", Əlcəzairin "Algeria1", həmçinin "Skynews Arabia", "Al Arabia" və digər telekanalları Prezident İlham Əliyevin sammitdəki çıxışını canlı yayımla təqdim ediblər.

Misirin "Əl Məsr Əl Yom" qəzetində dövlətimizin başçısının sammitdəki çıxışında Qoşulmama Hərəkatına sədrliyi ilə bağlı, o cümlədən Azərbaycanın COVID-19 pandemiyası zamanı 80-dən çox ölkəyə maliyyə və humanitar yardım göstərməsi, bu global problemlə bağlı BMT Baş Assambleyasının xüsusi sessiyasının keçirilməsini təşəbbüs-

karı olması və hərəkatın sammitini təşkil etməsi barədə fikirlərinə geniş yer verilib. Məqalədə diqqətə çatdırılıb ki, Prezident İlham Əliyev ərəb ölkələrinin liderlərini gələcək ilin martında təşkil olunacaq Qoşulmama Hərəkatının sammitinə dəvət edib.

Əlcəzairin APS, Bəhreynin BNA, Küveytin KUNA, Misirin MENA agentlikləri, həmçinin "Əl Əhram", "Dar Əl Hilal", "Əl Bəvəb", "Əl Osbua" və digər media orqanlarında Azərbaycan Prezidenti ərəb

sammitini dəstəklədi" sərlövhəli məqalə dərc olunub. Yazıda diqqətə çatdırılıb ki, ərəb sammitinin fəxri qonağı olan Prezident İlham Əliyev öz ölkəsi ilə Ərəb Dövlətləri Liqasına üzv dövlətlər arasında əlaqələrin daha da möhkəmlənməsinə böyük əhəmiyyət verdiyini bildirdi, onlarla həmrəyliyini ifadə etdi.

Məqalədə Prezident İlham Əliyevin sammitdəki çıxışından əsas məqamlara toxunulub və qeyd edilib ki, Azərbaycanın dövlət başçısı öz ölkəsinin

də Əlcəzair kimi uzun illər işğaldan əziyyət çəkdiyini deyib. Dövlət başçısı Ermənistanın işğal dövründə Azərbaycana göstərdikləri dəstəyə görə ərəb qardaşlarına və İslam dövlətlərinə təşəkkürünü bildirib. Prezident İlham Əliyev həmçinin işğaldan azad olunmuş ərazilərdə aparılan bərpa və quruculuq prosesi, azərbaycanlıların doğma yurdlarına qayıtmasını istiqamətində Böyük qayıdış proqramının həyata keçirilməsi barədə məlumat verib.

İlham Əliyev qətiyyəti ədalətli sülhün təminatıdır

Soçi Bəyanatı sülh gündəliyini qalib komandanın müəyyənləşdirdiyini bir daha təsdiqlədi

Əvvəlki L-ci sahə.

Azərbaycan Prezidenti qətiyyətli mövqeyini elə üçtərəfli görüşdən öncə Vladimir Putinlə keçirilən təkbətək görüşdə ortaya qoydu. Qalib komandan bir daha bəyan etdi ki, Qarabağ münaqişəsi iki il əvvəl bitib və bu istiqamətdə hər hansı bir müzakirə aparmaq mənasızdır. İndi qarşıda duran əsas məsələ Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin normallaşdırılmasıdır ki, bu istiqamətdə ortaya konkret iş qoymağa zərurət var və artıq bu məsələnin zamanıdır.

Görüşün yekununda imzalanan bəyanatda Azərbaycanın maraqlarına uyğun məsələlər öz əksini tapdı. Sənədə əsasən tərəflər regionda davamlı və uzunmüddətli sülhə nail olmaq məqsədilə Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında sülh müqaviləsi bağlanmasına fəal hazırlaşmağın vacibliyini vurğulayıblar. Mövcud işlənən təkliflər əsasında möqbul həll yollarının axtarışını davam etdirmək barədə razılaşılıb. Rusiya Federasiyası isə buna hər vasiətə ilə köməklik göstərəcəyini təsdiqləyib.

Bəyanatda Azərbaycanın maraqlarına uyğun digər bir məsələ də öz əksini tapıb. Belə ki, tərəflər güc təbii etməkdən və ya onu təbii etməklə hədələməkdən çəkinməyə və bütün problemlə məsələləri BMT Nizamnaməsinə və 1991-ci il Alma-Ata Bəyannaməsinə uyğun olaraq suverenliyin, ərazi bütövlüyünün, sərhədlərin toxunulmazlığının qarşılıqlı tanınması əsasında müzakirə və həll etmək barədə razılığa gəliblər.

Xatırladaq ki, Praqada Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Fransa Prezidenti Emmanuel Makron, Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişel və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla keçirilən dördtərəfli görüşün yekununda qəbul edilən bəyanatda da bu müddəə öz əksini tapmışdı. Sənədə deyilirdi ki, Ermənistan və Azərbaycan BMT Nizamnaməsinə və 1991-ci il Alma-Ata Bəyannaməsinə sadiqliyini bir daha nümayiş etdirərək bir-birinin ərazi bütövlüyü və suverenliyini tanıyır. Tərəflər bildiriblər ki, bu, delimitasiya üzrə komissiyanın fəaliyyəti üçün əsasdır.

Danışıqlarda Qarabağ məsələsi ilə bağlı heç bir müzakirə aparılmır

Bəyanata əsasən, Azərbaycan və Ermənistan bir-birinin ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tanıdı və bu xüsusda BMT Nizamnaməsi əsas sənəd kimi götürüldü. Bu, faktiki olaraq deməkdir ki, Qarabağın Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi olduğu bir daha təsdiq edildi. Suverenliyi tanımaqla Ermənistan Azərbaycanın Qarabağ üzərində hakimiyyətini də tanıdı.

Xatırladaq ki, Alma-Ata Bəyannaməsi 21 dekabr 1991-ci ildə Alma-Ata şəhərində Rusiya, Ukrayna, Belarus, Azərbaycan, Gürcüstan, Ermənistan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Moldova, Tacikistan, Türkmənistan və Özbəkistan MDB-yə qoşulmaq haqqında ümumi razılığa gəldikləri sənəddir. Alma-Ata Bəyannaməsində deyilir ki, sənədi imzalayan müstəqil dövlətlərin münasibətləri ölkələrin suverenliyini, öz müqəddəratını təyin etmək hüququnu, bərabərlik və daxili işlərə qarışmama prinsiplərini qarşılıqlı tanıma və hörmət əsasında inkişaf edəcək.

Sənədə qeyd olunur ki, adları çəkilən dövlətlər gücdən istifadə və güc təhdidi, iqtisadi və hər hansı digər təzyiqlərinə yol verməməklə mübahisələri sülh yolu ilə həll edəcəklər. Alma-Ata Bəyannaməsində həmçinin bir-birinin ərazi bütövlüyünü və mövcud sərhədlərin toxunulmazlığını tanımaq və hörmət etmək öhdəliyi də əksini tapıb.

Soçi Bəyannaməsi də bir daha təsdiq etdi ki, sülh sazişi beynəlxalq hüquq və normalara sadiqlik və eyni zamanda Azərbaycanın irəli sürdüyü 5 əsas prinsipin qəbul olunması şərti ilə imzalana bilər.

Prezident İlham Əliyevin Rusiya Federasiyasına işğızar səfəri çərçivəsində bu ölkənin lideri Vladimir Putinlə təkbətək, həmçinin Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla keçirilən üçtərəfli görüşün nəticəsi dövlətimizin başçısının hər zaman olduğu kimi milli maraqlarımızın təmin olunması istiqamətində həyata keçirdiyi qətiyyətli siyasətin növbəti uğuru kimi qiymətləndirilməlidir. Həm Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin, həm də Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişel ilə görüşləri ilə Azərbaycanın Ermənistan arasında sülh danışıqları prosesində müəyyən irəliləyişlər olduğu görünməkdədir. Ancaq birmənalı şəkildə bəlli olan budur ki, hər iki tərəfin vasiətçiliyi ilə keçirilən görüşlərdə Qarabağ məsələsi ilə bağlı heç bir müzakirə aparılmır. Çünki İlham Əliyev konkret olaraq bəyan edib ki, münaqişə artıq tarixə çevrilib. Bu barədə hər hansısa müzakirənin aparılması mənasızdır. Bu fikirlər İlham Əliyevin Müzəffər Ali Baş Komandan qətiyyətinin göstəricisi və Azərbaycanın döyüşməz mövqeyinin bariz təəcəssümüdür. Prezident həmçinin beynəlxalq arenada qalib komandan nüfuzuna humanist lider imicini də əlavə etməklə danışıqlara açıq, dürüst və səmimi olduğunu göstərdi.

Beləliklə, Soçi görüşü Azərbaycanın diplomatik müstəvadə növbəti uğuru kimi yadda qaldı. Aparılan bütün sülh danışıqları prosesində reallıq budur ki, Müzəffər Ali Baş Komandanın hərbi meydanında tarixi qələbəsi xarici siyasətdə də öz davamını göstərməkdədir. Bu həm də o deməkdir ki, İlham Əliyevin ölkəmizin milli maraqlarına uyğun yürütdüyü mükəmməl daxili və xarici siyasət kursu Azərbaycanın bütün müstəvələrdə uğurlu təminatçısıdır.

Sonda onu da qeyd edək ki, noyabrın 3-də Azərbaycan və Ermənistan arasında dövlət sərhədlərinin delimitasiya və demarkasiya üzrə komissiyanın iclası keçiriləcək. Görüş Brüsselə baş tutacaq.

Rəşad BAXŞƏLİYEV, "Azərbaycan"

YAP-ın təsis edilməsinin 30-cu ildönümü ilə əlaqədar silsilə tədbirlər davam edir

Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) təsis edilməsinin 30-cü ildönümü ilə əlaqədar partiyanın Mərkəzi Aparatı tərəfindən hazırlanmış və İdarə Heyətinin qərarı ilə təsdiq edilmiş tədbirlər planına uyğun olaraq silsilə tədbirlər davam edir.

Tədbirlər planı çərçivəsində noyabrın 2-də partiyanın Qax, Şəmkir, Cəbrayıl, Salyan və Beyləqan rayon təşkilatları tərəfindən tədbirlər keçirilib.

Tədbirlərdə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin və şəhidlərimizin əziz xatirəsi dərin ehtiramla yad edilib.

Keçirilən tədbirlərdə - Astara rayonunda YAP Astara Rayon Təşkilatının sədri Həbib Cəfərov, Astara Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Qəzənfər Ağayev, YAP İdarə Heyətinin üzvü, Milli Məclisin deputatı Rəşad Mahmudov, Milli Məclisin Müdafiə, Təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərov, YAP Veteranlar Şurasının üzvü professor Sudeyf İmamverdiyev, Şəki rayonunda YAP Şəki Rayon Təşkilatının sədri Daşqın Mikayilov, Şəki Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Elxan Usubov, YAP İdarə Heyətinin üzvü, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədr müavini Aynur Sofiyeva, YAP Təftiş Komissiyasının üzvü, Milli Məclisin deputatı Elman Nəzirov, Daşkəsən rayonunda YAP Daşkəsən Ra-

yon Təşkilatının sədri Meydanlı Yolçuyev, YAP İdarə Heyətinin üzvü, Milli Məclisin deputatı Elşad Mirbəşiroğlu, Milli Məclisin deputatı Kamran Bayramov, Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Əhəd Əbiyev və başqaları çıxış ediblər.

Çıxışlarda Yeni Azərbaycan Partiyasının 30 il ərzində keçirdiyi zəngin və şərəfli inkişaf yoluna nəzər salınıb. Azərbaycan Ümummilli Lider Heydər Əliyevin ideyaları əsasında və Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə möhtəşəm nailiyyətlər qazanaraq yeni zirdələri fəth etdiyi diqqətə cəlb edilib.

Tədbirlərdə YAP sıralarına yeni qəbul olunmuş şəxslərə üzlük vəsiqələri və partiya fəallarına fəxri fərmanlar təqdim edilib. Bundan əlavə, tədbirlər planına uyğun olaraq noyabrın 2-də YAP Qaradağ Rayon Təşkilatının gənc fəalları Heydər Əliyev Mərkəzinə ziyarət ediblər.

Azərbaycandakı QHT-lər ermənilərin ölkəmizə qarşı mina terroru ilə bağlı bəyanat qəbul ediblər

Noyabrın 2-də Azərbaycan Respublikasının Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyində "Minasız Azərbaycan naminə sözlərimizi birləşdirək" mövzusunda konfrans keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, konfransda qeyri-hökumət təşkilatları və KİV nümayəndələri iştirak ediblər.

Agentliyin Müşahidə Şurasının üzvü Azər Allahveronov tədbiri açaraq bildirdi ki, Azərbaycan azad olunmuş ərazilərində işğal dövründə Ermənistan tərəfindən basdırılmış tank və piyada əleyhinə minaların hazırda da insanların həyat və sağlamlığı üçün ciddi təhlükə yaratması, bu vəziyyətdə son qoyulması ilə bağlı beynəlxalq ictimaiyyətə dəfələrlə bəyanat və çağırışlar ünvanlanıb. Azad edilmiş ərazilərdə mövcud olan mina problemi məcburi köçkünlərin doğma yurdlarına qayıdışını ləngitməklə yanaşı, çoxsaylı insanların həyatına son qoyub və ya ömürlük əlil qalmasına səbəb olub. Eyni zamanda bildirilib ki, məcburi köçkünlərin öz doğma yurdlarına qayıdışı "Azərbaycan 2030: Sosial-iqtisadi inkişafın Milli Prioritetləri" proqramının mühüm tərkib hissəsi, onun vacib komponentidir. Azərbaycanın münaqişədən zərər çəkmiş ərazilərinə keçmiş məcburi köçkünlərin davamlı və təhlükəsiz şəkildə köçürülməsi vəzifəsi Dayanıq-

lı İnkişaf Məqsədləri ilə birləşə uzlaşıb.

Sonra çıxış edən Beynəlxalq Avrasiya Mətbuat Fondunun prezidenti Umud Mirzəyev, Azərbaycanın İşğal Olunmuş Ərazilərindəki Tarix və Mədəniyyət Abidələrini Müdafiə Təşkilatı İctimai Birliyinin sədri Faiq İsmayilov, "Cəmiyyətin və Vətəndaş Münasibətlərinin İnkişafı" İctimai Birliyinin sədri Əhməd Abbasbəyliyev və digər qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələri bildirdilər ki, hazırda işğaldan azad olunan torpaqlarımızda tikinti-quruculuq işləri ilə yanaşı, ərazilərin minalardan təmizlənməsi prosesi davam etdirilir. Tikinti işlərinin sürətlə aparılmasına, eyni zamanda kommunikasiyaların xətlərinin çəkilməsinə maneə yaradan yalnız minalardır. Düşmənin işğal edilmiş ərazilərimizi 30 il ərzində mina və partlamamış sursatların "məzarlığı"na çevirib. Sırr deyil ki, bu gün də minalar və mühərriblərin qalıqları dünyanın bir çox bölgəsində sülhə, insanlının həyat və sağlamlığına, inkişafına və tərəqqisinə ən ciddi təhdid və maneələrdən biri olaraq qalır. Təbii ki, beynəlxalq miqyasda mövcud olan bu cür problem məhz global səviyyədə sözlərin birləşdirilməsini şərtləndirir. "Biz - Azərbaycan fəaliyyət göstərən qeyri-hökumət təşkilatları Ermənistanın törətdiyi müharibə cinayətlərinin beynəlxalq qurumlar tərəfindən araşdırılmasını, ərazilərin minalanması və xəritələrin təqdim edilmə-

sinə hüquqi-siyasi qiymət verilməsinə və beynəlxalq ictimaiyyətdən, beynəlxalq təşkilatlardan Ermənistanın insanlıq əleyhinə törətdiyi cinayətlərə görə cəzalandırılmasını tələb edirik", - deyərək çıxış edənlər vurğulayıblar.

Çıxışlardan sonra konfrans qarşılıqlı diskussiya şəklində davam edib.

Konfransın yekunu olaraq qeyri-hökumət təşkilatları adından bəyanat səsləndirilib.

Bəyanatda qeyd olunub ki, Ermənistan bütün tarixi dövrlərdə Azərbaycanın mülki əhalisinə münasibətdə beynəlxalq hüququn prinsipini və normalxalq qarşı hərəkət edib. Ermənilər istər Birinci Qarabağ müharibəsində, istərsə də Vətən müharibəsində terror aktları, Azərbaycan əhalisinə qarşı soyqırım istəklərini heç vaxt gizlətməyib və hinc Azərbaycan əhalisinin qətlinə səbəb olublar. Vətən müharibəsinin bitməsinə baxmayaraq, ölkəmizin mülki şəxslərinə hədəfə alan və Ermənistan tərəfindən törədilən mina terroru bu gün də davam edir.

Vurğulanıb ki, 30 il ərzində Azərbaycan ərazisinin 20 faizini işğal altında saxlayan Ermənistan bu torpaqlarda 1 milyondan çox mina basdırıb. Bu minaların partlaması nəticəsində Vətən müharibəsindən sonrakı dövrdə 267 Azərbaycan vətəndaşı həlak olub və ya ağır yaralanıb. Bu günədək minaların təmizlənməsi prosesi zamanı on minlərlə mina və partlamamış hərbi sursat aşkarlanaraq məhv edil-

lib. Azərbaycan hökuməti dəfələrlə Ermənistandan mina xəritələrini tələb etsə də, rəsmi Yerevanın buna cavabı adekvat olmayıb. Ermənistan tərəfindən verilən mina xəritələrinin dəqiqliyi isə çox aşağı səviyyədədir.

Bu gün Azərbaycan işğaldan azad olunmuş ərazilərdə quruculuq və bərpa işlərini öz daxili resursları hesabına görür. Təəssüf ki, azad edilmiş ərazilərimizdə mövcud olan mina problemi bu gün həm bərpa prosesini və məcburi köçkünlərin doğma yurdlarına qayıdışını ləngidir, həm də bir terror hadisəsi olaraq çoxsaylı insanların həyatına son qoyur və ya ömürlük əlil qalmalarına səbəb olur.

Ermənistanın Azərbaycana qarşı törətdiyi və əsasən dinc sakinləri hədəfə alan mina terroru bütövlükdə bəşəriyyət əleyhinə yönəlmiş hərbi cinayət, sülhə və sabitliyə ciddi təhlükədir.

Azərbaycanda fəaliyyət göstərən qeyri-hökumət təşkilatları dünya ictimaiyyətinə və beynəlxalq təşkilatlara üz tutaraq, Ermənistanın törətdiyi müharibə cinayətlərinin beynəlxalq qurumlar tərəfindən araşdırılmasını, ərazilərin minalanması və xəritələrin təqdim edilməsinə hüquqi-siyasi qiymət verilməsinə və beynəlxalq ictimaiyyətdən, beynəlxalq təşkilatlardan Ermənistanın insanlıq əleyhinə törətdiyi cinayətlərə görə cəzalandırılmasını tələb ediblər.

"Vətən müharibəsi: 44 günlük zəfər salnaməsi" mövzusunda respublika elmi-praktik konfransı keçirilir

Milli Müdafiə Universitetinin təşkilatçılığı ilə "Vətən müharibəsi: 44 günlük zəfər salnaməsi" mövzusunda respublika elmi-praktik konfransı keçirilir.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, əvvəlcə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin, Azərbaycanın suverenliyi, müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olanların xatirəsi birdəqiqətlik sükutla anılıb. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Müdafiə nazirinin salamlarını konfrans iştirakçılarına çatdıran nazirin birinci müavini - Azərbaycan Ordusunun Baş Qərargah rəisi general-polkovnik Kərim Vəliyev konfransda çıxış edərək Azərbaycan Ordusunda aparılan islahatların elmi əsaslara söykəndiyini qeyd edib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin ordumuzun qardaş Türkiyə Silahlı Qüvvələri modelinə uyğun inkişaf etdirilməsi barədə göstərişinin hərbi və elmi cəhətdən bəhrəsini verdiyi konfrans iştirakçıların diqqətinə çatdırılıb. Türkiyə Silahlı Qüvvələri standartlarına uyğun ordu modelinin müasir ordunun əsası olduğu, eyni zamanda bunun Azərbaycan ilə Türkiyə ordularında hərbi, hərbi-texniki, elmi və digər məsələlərdə işğal olunmuş torpaqlarımızın azad edilməsinə nail olunmasında Vətən müharibəsinin mahiyyət etibarilə ümumxalq ideyası və əməlinə çevrildiyini bildiren Baş Qərargah rəisi qələbəmizin xalqın sarsılmaz iradəsi, Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi, Silahlı Qüvvələrimizin bütün qoşun növü və hissələrinin qarşılıqlı fəaliyyəti, o cümlədən yeni üsul və ən müasir silahların tətbiqi ilə qazanıldığını xüsusi vurğulayıb.

Azərbaycan Ordusunun və qanlı qələbəsi ilə notionalan Vətən müharibəsinin dün-

yanın bir çox hərbi-elmi mərkəzlərində təhlil edildiyi və orduların tərəfindən öyrənilməsi qeyd olunub.

General-polkovnik K.Vəliyev bildirib: "2021-ci və 2022-ci illərdə, o cümlədən bu ilin sentyabrında baş vermiş döyüş toqumaları zamanı əldə edilən uğurlar post-müharibə dövründə ordu quruculuğu sahəsində həyata keçirilən islahatların diqqət istiqamətə yönəldiyini sübut etdi. Döyüş əməliyyatlarında Azərbaycan Ordusu Ermənistanın hərbi infrastrukturuna ciddi zərbə vuraraq düşmənin üzərində hərbi üstünlüyünü bir qədər də artırdı".

Azərbaycan Ordusunun Baş Qərargah rəisi tədbir iştirakçılarına qarşıdan gələn 8 Noyabr - Zəfər Günü münasibətilə təbrik edib və konfransın işinə uğurlar diləyib.

Elmi-praktik konfransda həmçinin Milli Müdafiə Universitetinin rektoru, professor, general-leytenant Heydər Piriyev, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti, filologiya elmləri dok-

toru, akademik, Əməkdar elm xadimi İsa Həbibbəyliyev, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının sədri, professor Fəxrət Mustafayev, Milli Aerokosmik Agentliyinin baş direktoru Natiq Cavadov, Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin İdarəetmə Sistemləri İnstitutunun baş direktoru, akademik Əli Abbasov, Azərbaycan Texniki Universitetinin rektoru, professor Vilayət Vəliyev, Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin İdarə heyətinin sədri, Milli Məclisin deputatı Zahir Oruc və başqaları çıxış ediblər.

Sonra milli təhlükəsizlik, hərbi, texniki və humanitar elmlər, eləcə də hərbi təbabət bölmələri üzrə elmi məruzələr dinlənilib.

Sonda konfrans iştirakçılarına Milli Müdafiə Universiteti və Vətən müharibəsi barədə videolar nümayiş etdirilib. Elmi-praktik konfrans bu gün davam edir.

Azərbaycanda "yaşıl transformasiya" nı sürətləndirmək üçün yeni yollar müzakirə edilib

Noyabrın 2-də Dayanıqlı İnkişaf üzrə Milli Əlaqələndirmə Şurası, İqtisadiyyat Nazirliyi və BMT-nin Azərbaycan-dakı nümayəndəliyinin birgə təşkilatçılığı ilə Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri (DİM) dialoqları çərçivəsində "Azərbaycanda yaşıl transformasiya" mövzusunda konfrans keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə Azərbaycanın "yaşıl inkişaf" göstəriciləri və "yaşıl DİM-lər" üzrə inkişafın təhlilinin əsas nəticələri, ölkəmizin "yaşıl transformasiya"nın sürətləndirilməsi üçün yeni yolların müəyyən edilməsi məsələləri müzakirə olunub. Konfransda çıxış edən Azərbaycan Respublikasının Baş nazirinin müavini Əli Əhmədov qlobal DİM üzrə öhdəliklərə həyata keçirilməsinin ölkəmizdə dövlət siyasətinin mühüm tərkib hissələrindən olduğunu, Azərbaycanın DİM-lərin icrası üzrə Könnüllü Milli Hesabatın BMT-nin Yüksək səviyyəli Siyasi Forumuna təqdim edilən regionda ilk və dünyada 10 ölkədən biri olduğunu vurğulayıb. Görülmüş işlərin nəticəsi olaraq BMT-nin ixtisaslaşmış təşkilatı olan İnkişaf üçün Höllər Təşəbbüsü və Kembriç Universiteti tərəfindən hər il dərc olunan "Dayanıqlı İnkişaf - 2022" hesabatında Azərbaycanın 2021-ci ilə müqayisədə 5 pillə irəliləyib və mümkün 100 balдан 73,5 bal toplayaraq 163 ölkə arasında 50-ci pillədə qərarlaşıb.

BMT-nin Azərbaycanada rezident-əlaqələndiricisi Vladanka Andreyeva DİM-lərə nail olmaq üçün dövlət təsisatlarının, elmi dairələrin, özəl sektorun, vətəndaş cəmiyyətinin və geniş ictimaiyyətin fəal iştirakının vacibliyini vurğulayıb, BMT-nin Azərbaycanın Paris iqlim sənədi və 2030 Gündəliyi çərçivəsində özünü götürdüyü öhdəliklərin yerinə yetirilməsi istiqamətində "yaşıl inkişaf"ı sürətləndirmək istəyini tam dəstəklədiyini diqqətə çatdırıb.

Ekologiya və təbii sərvətlər naziri Muxtar Babayev dayanıqlı iqtisadiyyatın əsas prinsiplərindən biri kimi iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə, təbii resursların səmərəli istifadəsi və biomüxtəlifliyin qorunmasının təmin edilməsi məqsədilə Azərbaycanada təmiz texnologiyaların tətbiqi, "yaşıl enerji" mənbələrindən istifadənin təşviqi, təkrar emal və çirklənməni azaldırmaq kimi prioritetlərə diqqətə çatdırıb.

İqtisadiyyat nazirinin müavini Sahib Məmmədov ölkədə sosial-iqtisadi, ətraf mühit sahələrini əhatə edən 30-dan çox dövlət proqramı, strategiya və tədbirlər planının, "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər"ə uyğun olaraq təsdiq edilmiş 2022-2026-cı illər üzrə İnkişaf Strategiyasının tədbirlər planının DİM-lərin məqsəd və hədəflərinə uyğunlaşdırıldığını diqqətə çatdırıb.

Böyük Britaniyanın Azərbaycanadakı səfiri Fergus Auld və Misirin ölkəmizdəki səfiri Hişam Mohamed Nagi Abdil Hamid və Dünya Bankının Azərbaycan üzrə ölkə meneceri Sara Maykl çıxışlarında "yaşıl transformasiya"nın əhəmiyyətindən, iqlim dəyişmələrinin yaratdığı fəsadların aradan qaldırılması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərdən, "yaşıl mənbələr" hesabına iqtisadi artımın maliyyələşdirilməsi perspektivlərindən danışıblar.

BMT-nin ölkə üzrə rezident nümayəndəliyinin iqtisadçısı Hürşid Rustamov Azərbaycanın "yaşıl DİM-lər" üzrə inkişafının təhlilinin nəticələrinə dair təqdimatla çıxış edib.

Tədbir çərçivəsində "Azərbaycanda yaşıl transformasiyanı sürətləndirmək üçün yeni yolların müəyyən edilməsi" mövzusunda panel müzakirə keçirilib. Dayanıqlı İnkişaf üzrə Milli Əlaqələndirmə Şurasının katibi, İqtisadiyyat Nazirliyinin Dayanıqlı İnkişaf və Sosial Siyasət Şöbəsinin müdiri Hüseyn Hüseynovun moderatorluğu ilə keçirilən iclasda çıxış edən enerji sektorunda aparılan islahatlar və bu islahatların "yaşıl transformasiya"da rolu, "yaşıl ətraf" mühitə əsaslanan dayanıqlı inkişafın formalaşdırılması üçün atılacaq addımlar, Dünya Bankı tərəfindən hazırlanmış Azərbaycan "yaşıl inkişaf"la bağlı hesabatın əsas istiqamətləri və tövsiyələrinə dair müzakirələr aparılıb.

Leyla Əliyevanın iştirakı ilə növbəti abadlaşdırılmış həyətin açılışı olub

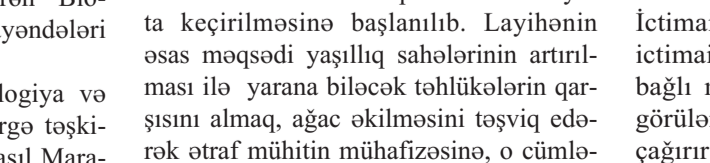
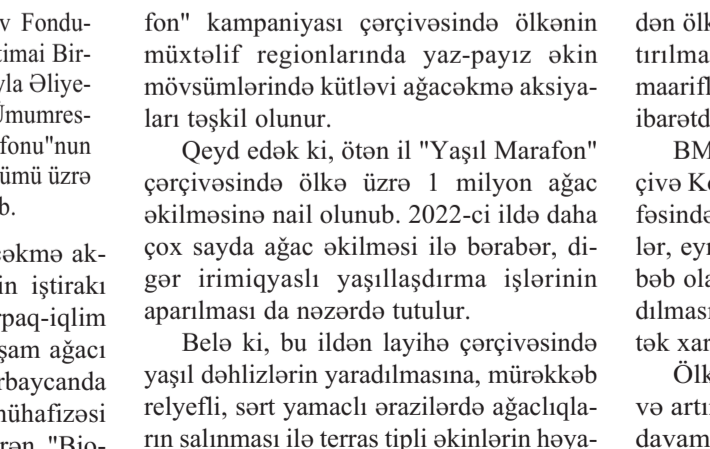
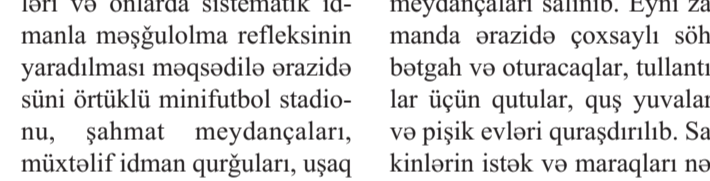
Noyabrın 2-də IDEA İctimai Birliyinin təməri ehtiyacı olan həyətlərin abadlaşdırılmasına yönəlməmiş "Bizim həyət" layihəsi çərçivəsində yenilənən növbəti həyət sakinlərin istifadəsinə verilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, IDEA İctimai Birliyinin təsisçisi və rəhbəri Leyla Əliyeva həyətin açılışında, o cümlədən tədbir zamanı keçirilmiş ağacəkmə aksiyasında iştirak edib.

Yenilənmiş həyət Bakı şəhəri, Suraxanı rayonu, Qaraçuxur qəsəbəsi, Yeni Günəşli "V" yaşayış massivində 13, 14, 14A, 15, 16, 17, 18 ünvanlarında 2232 nəfər sakinin yaşadığı 7 çoxmərtəbəli yaşayış binasının əhatə edir.

"Bizim həyət" layihəsinin əsas məqsədi ölkə ərazisində həyətlərin ekoloji cəhətdən təmiz və abad edilməsi, yaşılıqların bərpası, sağlam həyat tərziinin formalaşdırılması, sakinlər üçün təhlükəsiz və rahat yaşayış şəraitinin yaradılmasıdır.

Abadlaşdırılan növbəti həyətə əlil və sağlamlıq imkanları məhdud insanların rahat hərəkəti nəzərə alınmış, bütün yaş qrupları üzrə uşaqların inkişafı üçün əlverişli şəraitin yaradılması, gənclərin asudə vaxtlarının səmərəli keçirmə-

zərə alınaraq həyətdə yeni işıqlandırma dirəkləri, müşahidə kameraları quraşdırılıb, binaların fasad və blokların tam təmir olunub, asfalt və dam örtüyü yenilənib, elektrik sistemi yenidən qurulub.

Həyətdəki yaşılıqların bərpası ilə yanaşı, 2 minə qədər müxtəlif cinsli ağac və 19 min ədəd kol əkilib, 2600 kvadratmetr ərazidə yaşılıq zolağı salınıb. Bununla yanaşı, həyətin ətraflarında 1400 ədəd adi daşarmaşığı və digər sarmaşan bitkilər ekmləklə "yaşıl sədlər" yaradılıb.

Qeyd edək ki, "yaşıl sədlər" adı daşarmaşığı kimi sarmaşan, sıx bitən və havadakı zərərli toz hissəciklərini effektiv şəkildə tutub-saxlaya bilən bitki növlərindən ibarətdir. Belə sədlərin əsasən ictimai yerlərin perimetrində, müvafiq olaraq hasarlar, söhbətgahlar və binaların üzərində əkilməsi nəzərdə tutulur ki, bunlar iy-nəyarpəq, himişyaşıl ağaclarla və digər bitkilərlə yanaşı, havanın çirklənməsinin əhəmiyyətli dərəcədə azaldılmasına töhfə verəcək.

"Bizim həyət" layihəsi çərçivəsində ümumi yaşayış sahələrinin həyətlərinin abadlaşdırılmasına dair məlumat və tövsiyələrin IDEA İctimai Birliyinə təqdim edilməsi xahiş olunur.

Rumıniyalı nazir DOST İnküziv İnkişaf və Yaradıcılıq Mərkəzində

Rumıniyanın əmək və sosial həmrəylik naziri Marius-Konstantin Budeyin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ölkəmizə səfəri çərçivəsində Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyindəki DOST İnküziv İnkişaf və Yaradıcılıq Mərkəzində olub.

Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinin müavini Hidayət Abdullayev əhalinin sosial cəhətdən həssas qrupla-

rının, o cümlədən əlilliyi olan şəxslərin sosial müdafiəsi və reabilitasiyası, cəmiyyətə fəal inteqrasiyasının təmin edilməsi sahəsində aparılan işlər barədə nümayəndə heyətinə məlumat verib.

Nazirliyin İctimaiyyətə əlaqələr şöbəsinin AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, 2021-ci ilin oktyabr ayında Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyevanın iştirakı ilə açılış olan DOST İnküziv İnkişaf və Yaradıcılıq Mərkəzi

də bu sahədə ölkəmizdə aparılan fəal dövlət siyasətinin növbəti təzahürü olduğu bildirilib. Mərkəz Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə yaradılıb və əlilliyi olan şəxslərin, şəhid ailəsi üzvlərinin, digər həssas qrupların yaradıcı potensialının inkişafına və cəmiyyətə təqdim olunmasına xidmət edir.

121 nəfərlik auditorium, müxtəlif peşə-yaradıcılıq otaq və studiyaları, kitabxana, inzibati otaqlar, yeməkxana və s. ibarət olan mərkəzdə rəqs,

təsviri incəsənət, dulusçuluq, musiqi, dərziçilik, xalçaçılıq, tikmə, bədii oyma, floristika, landşaft dizaynı, audiosəsyazma, kulinariya, səhna ifaçılığı və s. istiqamətlərdə təlimlər təşkil olunur. Hazırda burada 250-dən çox benefisiar təlim keçir.

Mərkəzdə göstərilən xidmətlər barədə nümayəndə heyətinə məlumat verilib. Burada inküziv yaradıcılıq şəraiti, təbii olunan təlim metodları, benefisiarların hazırladıqları əsərləri qonaqlarda maraqlandırmaq.

Ağalı kəndində özünüməşğulluq proqramı üzrə növbəti təsərrüfatlar yaradılıb

İşğaldan azad olunan Zəngilan rayonunun Ağalı kənd sakinlərinin sosial dəstək tədbirləri ilə əhatə olunması və məşğulluq xidmətlərinə cəlb edilməsi sahəsində işlər davam etdirilir.

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Məşğulluq Agentliyi tərəfindən daha 6 kənd sakinini istehsal, xidmət sahəsi üzrə özünüməşğulluq proqramına cəlb edilərək lazımı avadanlıqlarla təmin edilib.

Nazirliyin İctimaiyyətə əlaqələr şöbəsinin AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, onlardan Sahil Mahmudov və Natiq Mahmudova qəssab, Anar Məmmədova kişi borbərxanası, Elnur Zeynalova kiçik demirçi sexi, Elman Zeynalova avtoçilçilər, Tünzalə Orucovaya isə qadın gözəllik salonu zərfi üzrə mal və materiallar verilib.

lib. Beləliklə, kənddə artıq 10-dək sakin üçün özünüməşğulluq proqramı çərçivəsində təsərrüfatlar yaradılıb.

Aktiv paylanması prosesi və yaradılan kiçik təsərrüfatlarla əyani tanışlıq üçün Ağalı kəndinə mediatur təşkil edilib. Jurnalistlər Ağalı kənd sakinlərinin məşğulluğunun dəstəklənməsi məqsədilə görülən işlər barədə məlumat verilib.

Qeyd edilib ki, kənd sakinlərindən artıq 46 nəfəri Dövlət Məşğulluq Agentliyi tərəfindən işlə təmin edilib, bir qrup şəxsin də məşğulluğunun təminatı üçün işlər aparılır. Kənd sakinlərindən 12 nəfər isə peşə hazırlığına cəlb edilib.

Ağalı kənd sakinləri özünüməşğulluq proqramı ilə də əhatə olunurlar. Dövlət Məşğulluq Agentliyi tərəfindən Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi, Aqrar Xidmətlər Agentliyi və Zəngilan Rayon İcra Hakimiyyəti ilə birgə sakinlərin proqramla cəlbə həyata keçirilir.

İlkin mərhələdə onlar üçün biznes təlimləri təşkil edilir, iştirakçılara sahibkarlıq fəaliyyəti və müvafiq dəstək mexanizmləri barədə məlumatlar verilir. Daha sonra isə proqram iştirakçılarının kiçik təsərrüfatlarını qurması üçün dəstək göstərilir.

"Yaşıl Marafon" çərçivəsində payız ağacəkmə aksiyalarına start verilib

Noyabrın 2-də Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, IDEA İctimai Birliyinin təsisçisi və rəhbəri Leyla Əliyevanın iştirakı ilə Bakıda "Ümumrespublika Yaşıl Marafon"unun ("Yaşıl Marafon") payız mövsümü üzrə ilk ağacəkmə aksiyası keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, ağacəkmə aksiyası zamanı gənc könüllülərin iştirakı ilə Abşeron yarımadasının torpaq-iqlim şəraitinə uyğun 300 zeytun və şam ağacı əkilib. Aksiyaya həmçinin Azərbaycanın səfərdə olan vətəni təbii mühafizəsi üzrə İsvetçərdə fəaliyyət göstərən "Bioparc Geneva" Təşkilatının nümayəndələri qoşulublar.

IDEA İctimai Birliyi, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin birgə təşkilatçılığı ilə həyata keçirilən "Yaşıl Mara-

fon" kampaniyası çərçivəsində ölkənin müxtəlif regionlarında yaz-payız əkin mövsümlərində kütləvi ağacəkmə aksiyaları təşkil olunur.

Qeyd edək ki, ötən il "Yaşıl Marafon" çərçivəsində ölkə üzrə 1 milyon ağac əkilməsi nail olub. 2022-ci ildə daha çox sayda ağac əkilməsi ilə bərabər, digər irimiqyaslı yaşıl marafon işlərinin aparılması da nəzərdə tutulur.

Belo ki, bu ildən layihə çərçivəsində yaşıl dölçülərin yaradılmasına, mürəkkəb relyefli, sırt yamaçlı ərazilərdə ağacların salınması ilə terras tipli əkinlərin həyata keçirilməsinə başlanılıb. Layihənin əsas məqsədi yaşılıq sahələrinin artırılması ilə yaranan biləcəklə təhlükələrin qarşısını almaq, ağac əkilməsini təşviq edərək ətraf mühitin mühafizəsinə, o cümlə-

dən ölkəmizin flora biomüxtəlifliyinin artırılmasına, yaşılıqların qorunmasına maarifləndirilmə işinə töhfə verməkdən ibarətdir.

BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının 27-ci konfransı ətrafında təşkil olunan kütləvi ağacəkmə, eyni zamanda iqlim dəyişikliyinə səbəb olan istixana qazı tullantılarının azaldılması ilə bağlı qlobal fəaliyyətlərə dəstək xarakteri daşıyır.

Ölkəmizdə yaşılıqların mühafizəsi və artırılması sayələrini bundan sonra da davam etdirmək niyyətində olan IDEA İctimai Birliyi öz tərəfdaşları ilə birgə ictimaiyyəti planetimizin mühafizəsi ilə bağlı mübarizədə, ətraf mühitə naminə görünür tədbirlərdə aktiv iştirak etməyə çağırır.

Müzəffər Sərkərdənin qüdrətli Ordusu

"Vətən müharibəsi tarixi. Şəxsiyyət faktoru"

44 günlük Vətən müharibəsində tarixi Zəfərimizin ildönümünə həsr olunmuş "Vətən müharibəsi tarixi. Şəxsiyyət faktoru" kitabının elmi müzakirəsinə həsr olunmuş "dəyirmi masa" keçirilib. Kitab Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti ilə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) A.A.Bakıxanov adına Tarix İnstitutunun birgə nəşridir.

Vətən müharibəsi şəhidlərinin əziz xatirəsi birdəqiqətlik sükutla yad edilir.

Milli Kitabxananın direktoru professor Kərim Tahirov 44 günlük Vətən müharibəsinin tarixinə həsr olunmuş kitabda hadisələrin elə həmişə iştirakçılarının dilindən nəql olunduğunu, kitabın dünya ictimaiyyətinə çatdırılması məqsədilə Azərbaycan dili ilə yanaşı, rus və türk dillərində nəşr edildiyini, həmçinin digər xarici dillərdə də çap edilməsinin qərar alındığını söyləyib. Natiq kitabın ərəşəyə gəlməsinə görə, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin rəhbərliyinə təşəkkür edib, il ərzində Mədəniyyət Nazirliyi ilə birgə beynəlxalq sərgilərdə təbliğat məqsədilə bu kitabın da nümayiş etdiriləcəyini, kitabxananın ehtiyat fondu vasitəsilə, həmçinin elektron versiyasının isə tam mətninin sayt vasitəsilə dünya oxucusuna çatdırılacağına diqqətə çatdırıb.

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı, layihənin rəhbəri Eldar Əzizov bildirib ki, bu kitab müharibə tarixinin ilk ümumiləşdirilməsi cəhdlərindən biridir. Kitab müharibənin əvvəlindən bu günədək olan bütün mərhələləri əhatə edir. Birinci Qarabağ müharibəsindəki məğlubiyyət, onun səbəbləri, Vətən müharibəsindəki qələbə kitabın hazırlanması prosesində iştirakçılar tərəfindən ətraflı araşdırılıb.

Eldar Əzizov proses iştirakçılarının özləri tərəfindən bərbəzə yazılan bu kitabın sürət, emosiyasız realiti oxucu-

lara çatdırdığını, elmi-populyar xarakterli əsərin ingilis dil versiyasının da artıq hazır olduğunu söyləyib.

Natiq Vətən müharibəsində qazanılan şanlı Qələbənin dövlət başçısı İlham Əliyevin dahi intellekti və müdrik sərkərdəlik qabiliyyəti sayəsində əldə olduğunu qeyd edib.

"Biz bu dövrün müasirləri olaraq müharibə həqiqətlərini təhlil etməli və gələcək nəsillərin dözünə çatdırılmalıyıq. Bu baxımdan "Vətən müharibəsi tarixi. Şəxsiyyət faktoru" kitabının hazırlanması ideyası meydana gəldi və bu gün həmin kitab geniş ictimaiyyətə təqdim olunur", - deyərək bildirdi.

O deyib ki, geniş auditoriya üçün nəzərdə tutulan kitab dövlət qurumları, ali və orta təhsil müəssisələrinə, kitabxanalara, Azərbaycanın aparıcı informasiya vasitələrinə təqdim olunub. Yəqin ki, bu ölkələrdə yaşayan ermənilər də bu kitab vasitəsilə İkinci Qarabağ müharibəsi həqiqətlərini öyrənəcəklər.

AMEA-nın prezidenti, Milli Məclisin deputatı, akademik İsa Həbibbəyli çıxışında Qarabağ Zəfərinin analogunun olmadığını, Prezidentin bu tarixi Zəfərə Azərbaycan tarixinə adını yazdırdığını söyləyib, zəfərin xalqımız üçün milli qürur mənbəyi olduğunu bildirib, qələbənin tam qiymətini verən bu kitabın ərəşəyə gəlməsində əməyi keçən hər kəsə təşəkkür edib. O, kitabı 44 günlük müharibəni əks etdirən birinci monoqrafik tədqiqat əsəri adlandıraraq nəşrdə müharibəyə,

sadəcə, müharibə kimi baxılmadığını, həmçinin müharibənin ermənilərin ərazi iddiaları fonunda qiymətləndirildiyini vurğulayıb. Natiq qeyd edib ki, Qarabağ zəfəri haqqında birinci elmi salnamə olan bu kitabın Ulu Öndərin Qarabağ probleminin həlli üçün qurduğu strategiya, ordu quruculuğu qiymətləndirilib, kitabın müəlliflərinin dövlət başçısının fəaliyyətinə analitik yanaşması, şəkillər və sənədlərlə həmişə və prosesslər elmi şəkildə mükəmməl açıqlıb, xalqın birliyi sayəsində müharibənin qələbəni əks etdirən kitabı təkcə bu günün deyil, gələcəyin kitabı adlandırılıb, layihənin təşəbbüskarlarına və müəlliflərinə minnətdarlığını bildirib.

Kitabın elmi redaktoru, AMEA-nın A.A.Bakıxanov adına Tarix İnstitutunun baş direktoru, professor Kərim Şükürov layihə rəhbərinin öz çıxışında kitabın konsepsiyasını obyektiv şəkildə şərh etdiyini söyləyib, 44 günlük müharibəni Azərbaycan hərbi sənətinin təntənəsi adlandırılıb, fundamental konsepsiya əsasında qurulan əsərin baş qəhrəmanı və əsas müəllifinin həm dövlət başçısı, həm də baş komandanımız Prezident İlham Əliyev olduğunu bildirib.

Milli Məclisin deputatı, tarix elmləri doktoru, professor Anar İsgəndərov kitabın ərəşəyə gəlməsi, plan-prospektin hazırlanması zamanı bitkin bir konseptual yanaşmanın ortaya qoyulduğunu, kitabın geniş oxucu kütləsinə və gənclərə

ünvanlanmasının nəzərə alındığını, habelə Qarabağ həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması üçün yeni əsərlərin yazılmasının vacibliyini vurğulayıb.

UNEC-in rektoru professor Ədalət Muradov bu kitabın tələbələr və gənclər üçün xüsusi əhəmiyyətini qeyd edərək, nəşrin gələcək nəsillər üçün bir örnək kimi qiymətli olmasına diqqətini cəlb edib, universitet tələbələrində onun daha geniş təbliğat məqsədilə tədbirlərin görülməsini vacib hesab edib.

Tədbir zamanı Azərbaycan Milli Kitabxanasının əməkdaşları tərəfindən hazırlanan "Zəfər Günü Şanlı Tariximizdir" (<http://anl.az/el/emb/Zefergunu/index.html>) adlı elektron məlumat bazası iştirakçılara təqdim olunub. Bildirilib ki, elektron məlumat bazası "Rəsmi sənədlər", "İkinci Qarabağ müharibəsi Azərbaycan tarixinin ən şərəfli səhifələrindən biridir", "Düşmən işğalından azad olunmuş şəhər, qəsəbə və kəndlərimizin siyahısı", "II Qarabağ müharibəsi şəhidləri", "Nəşrlər", "Xatirəsinin əbədiləşdirilməsi", "Müharibə iştirakçılarının verilən orden və medallar", "Fotoqalereya" və "Videoqalereya" bölmələrindən ibarətdir.

Tədbirin davamında Milli Məclisin deputatı Aydın Mirzəşadın Azərbaycan Mətbuat Şurasının sədri Rəşad Məcid, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəetmə Akademiyasının Siyasi İdarəetmə fakültəsinin dekani professor Elçin Əhmədov, BDU-nun Tarix fakültəsinin dekani professor İbrahim Zeynalov və digərləri çıxış ediblər.

Çıxışlarda kitabın Vətən savaşında qazanılan şanlı Qələbənin geniş təbliğində mühüm rol oynayacağı vurğulanıb.

Zaqatalada şəhid Orxan Cumayevin xatirəsi anılıb

Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə ucalan qəhrəman Vətən oğullarından biri də Zaqatala şəhərindən olan Orxan Cumayevdir. Noyabrın 2-si Orxanın şəhadətə yüksəlməsinin ikinci ili tamam oldu.

Zaqatala Rayon İcra Hakimiyyətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, şəhidin ildönümü ilə əlaqədar icra hakimiyyətinin, hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərləri, ictimaiyyətin nümayəndələri, ailə üzvləri və doğmaları onun məzarını ziyarət edərək üzərinə gül dəstələri düzüb, xatirəsini ehtiramla yad edib, ruhuna dualar oxuyublar. Anım tədbirində 44 gün davam edən Vətən müharibəsində qazanılan tarixi Qələbədə, Orxan Cumayevin keçdiyi şərfətli döyüş yolundan, qəhrəmanlığından söz açılıb, şəhidlərin öz xatirələrinin heç bir zaman unudulmayacağı vurğulanıb.

Orxan Cumayev 2000-ci il yanvarın 14-də Zaqatala şəhərində anadan olub. O, 2018-ci ildə müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılıb. Vətən müharibəsinin ilk günlərindən cəbhəyə yollanan Orxan Ağdərə istiqamətində gedən döyüşlərdə şəhid olub, Zaqatala şəhərindəki Şəhidlər Xiyabanında dəfn edilir.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi uğrunda döyüşlərdə göstərdiyi igidliyi görə o, ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalı ilə təltif olunub.

Qazilərin məktəblilərlə görüşü unudulmaz anlar yaşatdı

Qarabağ savaşında qazanılan Zəfərin ikinci ildönümü ərəfəsində Tovuzun təhsil müəssisələrində məktəblilərin Vətən müharibəsi iştirakçıları və qazilərlə görüşləri keçirilir.

Növbəti belə görüş Sovet İttifaqı Qəhrəmanı Yusif Sadiqov adına Bozalqanlı kənd tam orta məktəbində keçirilmişdir. Görüşdə Vətən müharibəsi iştirakçısı Azər Fərmanzadə, qazilər Pərvin Həsənov və Anar Ələkbərov iştirak etmişlər.

Şəhidlərimizin xatirəsi birdəqiqətlik sükutla yad edildikdən sonra məktəbin direktoru Nüsrət Quliyev çıxış edərək İkinci Qarabağ savaşında Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusunun mənfur düşmən üzərində əldə etdiyi qələbədə danışmışdır. Sonra qazilər çıxış edərək keçdikləri şərəfli döyüş yolundan söhbət açmışlar.

Görüşün sonunda xatirə şəkli çəkdirilmişdir.

Sabir ƏLİYEV, "Azərbaycan"

ZƏFƏR gündəliyi 3 noyabr 2020-ci il

Noyabrın 3-nə keçən gecə Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində Azərbaycan Ordusu bölmələrinin yerləşdiyi mövqeləri və yaşayış məntəqələrini müxtəlif atıcı silahlardan, top və minaatanlardan atəşə tuturlar.

Döyüş əməliyyatları əsasən cəbhənin Ağdərə, Xocavənd, Zəngilan və Qubadlı istiqamətlərində davam edir. Düşmən cəbhənin bəzi sahələrində şəxsi heyət və hərbi texnikada itkilər verərək geri çəkilməyə məcbur edilir.

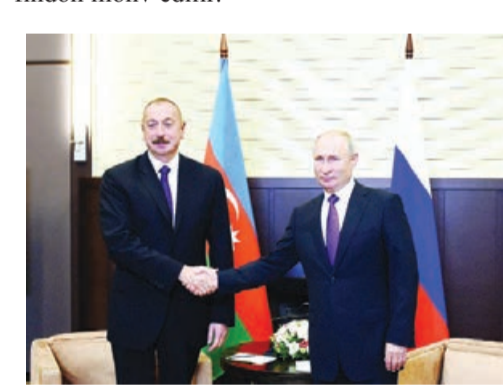
Sutka ərzində düşmənin xeyli sayda canlı qüvvəsi, 4 ədəd BM-21 "Qrad" yaylım atəşli reaktiv sistemi, 1 ədəd KUB zenit-raket kompleksi, 9 ədəd müxtəlif tipli topu və 2 ədəd sursatla dolu yük maşını məhv edilir və sursat çıxarılır.

Qoşunlarımız əməliyyat şəraitinə nəzarət edir.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Ermənistan-Azərbaycan dövlət sərhədində yerləşən Azərbaycan Ordusunun bölmələrinin mövqelərini minaatan və atıcı silahlardan yendən atəşə tuturlar.

Saat 00:25-dən 04:45-dək Ermənistanın Berd, Çəmbək və Vardenis rayonlarından Azərbaycanın Tovuz, Gədəbəy və Daşkəsən rayonlarında yerləşən hərbi bölmələrimizin mövqeləri düşmən tərəfindən atəşə məruz qalır.

Saat 09:50-də cəbhədə uçuş keçirməyə cəhd göstərən Ermənistan silahlı qüvvələrinə məxsus taktiki pilotsuz uçuş aparatı (PUA) hava hücumundan müdafiə bölmələrimiz tərəfindən məhv edilir.

Noyabrın 2-də Prezident İlham Əliyevlə Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin arasında telefon danışığı olur.

Söhbət zamanı Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi və onun həlli yolları ilə bağlı məsələlər, döyüş bölgəsində vəziyyət müzakirə edilir.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri yendən Ağdam və Ağcabədi rayonlarının kəndlərindəki mülki infrastrukturunu artilleriya atəşinə tuturlar.

Xocavənd istiqamətindəki döyüşlərdə Ermənistan silahlı qüvvələrinin 37-ci atıcı diviziyasının 3-cü motoatıcı alayının mövqelərində yeraltı sığınacaqların atəşə tutulması nəticəsində xeyli sayda şəxsi heyət məhv edilir.

Azərbaycan Ordusunun bu istiqamətdə həyata keçirdiyi tədbirlər nəticəsində motoatıcı alayın komandiri polkovnik Qor İsxanyan da məhv edilir.

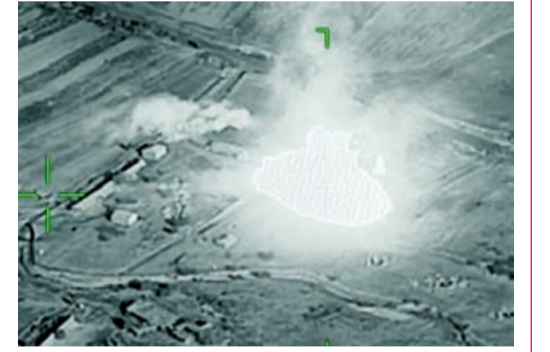

Azərbaycan Ordusunun bölmələri tərəfindən adekvat cavab tədbirləri görülür.

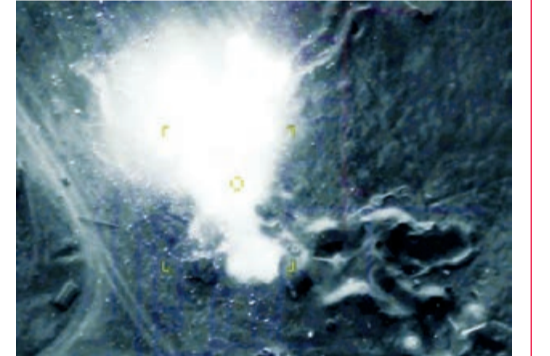
Ermənistan silahlı qüvvələri cəbhənin Ağdərə, Ağdam və Xocavənd istiqamətində hücum keçməyə cəhd göstərirlər.

Bölmələrimiz tərəfindən görülən qəti tədbirlər nəticəsində düşmən hücumunun qarşısı alınır və o, ağır itkilərə məruz qalaraq geri çəkilməyə məcbur edilir.

Qoşunlarımız əməliyyat şəraitinə nəzarət edir.

Bölmələrimizin gördüyü tədbirlər nəticəsində Ermənistan silahlı qüvvələrinin Xankəndi yaxınlığında yerləşən daha iki sursat anbarı məhv edilir.

Ermənistan silahlı qüvvələri Füzuli şəhərini və ətraf kəndləri "Smerç" yaylım atəşli reaktiv sistemindən atəşə tuturlar.

Cəbhənin Xocavənd istiqamətində gedən döyüşlərdə Azərbaycan Ordusunun bölmələri düşmənin tank bölmələrini döyüş meydanından qaçmağa məcbur edirlər.

Bölmələrimizin dəqiq atəş zərbələri ilə düşmənin bir neçə tankı döyüş heyəti ilə birlikdə məhv edilir.

Müdafiə Nazirliyi düşmən tanklarının məhv edilməsi anlarını əks etdirən videosujet yayır.

Günün ikinci yarısında cəbhənin Xocavənd istiqamətində Ermənistan silahlı qüvvələrinin üç ədəd topu məhv edilir.

Xocavənd istiqamətindəki döyüşlərdə Ermənistan silahlı qüvvələrinin 37-ci atıcı diviziyasının 3-cü motoatıcı alayının mövqelərində yeraltı sığınacaqların atəşə tutulması nəticəsində xeyli sayda şəxsi heyət məhv edilir.

Azərbaycan Ordusunun bu istiqamətdə həyata keçirdiyi tədbirlər nəticəsində motoatıcı alayın komandiri polkovnik Qor İsxanyan da məhv edilir.

Rəşad BAXŞƏLİYEV, "Azərbaycan"

QALIB Prezidentin xalqı

HƏZİYEY ŞƏMSİR BƏXTİYAR OĞLU
ehtiyatda olan polkovnik-leytenant

1978-ci il fevralın 27-də Cəbrayıl rayonunun Dağ Xələfli kəndində anadan olub. Seydali Hüseynov adına kənd orta məktəbinin məzunudur.

1993-1995-ci illərdə Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Liseydə, 1995-1999-cu illərdə Bakı Ali Birləşmiş Komandirlər Məktəbində (indiki Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbi) Tank artilleriya fakültəsində təhsil alıb. 1999-cu ildən 2002-ci ilə qədər "N" sayılı hərbi hissədə taqım komandiri kimi çalışıb. 2002-ci ildən Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdə kəşfiyyatçı kimi xidmətə başlayıb. "N" sayılı hərbi hissədə qrup komandirinin müavini, qrup komandiri, əməliyyat bölmə rəisinin köməkçisi, alayın kəşfiyyat rəisi vəzifələrində işləyib.

Apriel döyüşlərinin və Vətən müharibəsinin iştirakçısıdır. "Qarabağ" ordeni, "Cəbrayılın azad olunmasına görə", "Xocavəndin azad olunmasına görə", "Şuşanın azad olunmasına görə", "Kəlbəcərin azad olunmasına görə", Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 10, 90, 95, 100 illik "Yubiley", 1-ci, 2-ci və 3-cü dərəcəli "Qüsursuz xidmətə görə", 2-ci və 3-cü dərəcəli "Xidmətdə fərqlənməyə görə" medalları ilə təltif edilib. Ailəlidir, 2 övladı var.

Mən müharibə uşağıyam. Savaşın dəhşətlərinin şahidiyəm. Uşaqlıq xatirələrimin hər birində müharibənin izi var. Doğulduğum Cəbrayıl rayonu 27 il düşmən tapdağında inləyib. Ailəm, nəslim, elim-obam illərlə məcburi köçkünlük həyatı yaşayıb. Belə bir ağır-acıni yaşayan uşaq, yaqın ki, böyüyəndə qisas almağı qarşısına məqsəd qoyardı. Mən də belə etdim!

Müharibə uşağı, qaçqınlıq həyatı və kəşfiyyatçı olmaq istəyi

1993-cü ilin avqust ayı idi. Qarabağ müharibəsi davam edirdi. Atamla birgə kənddən çıxıb Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyə sənəd vermək üçün Bakıya yollandıq. Bir iki gün paytaxtda qaldıq. Amma atama xəbər çatdırdılar ki, ermənilər Cəbrayılı hücum edib, kəndimiz işğal edilib, tez özünü yetir. Atam çarşəvis vəziyyətdə qalmışdı. Məni qardaşı oğlunun yanında qoyub geri qayıtdı. İmtahana əlim oğlu ilə gedəsi oldum. Məktəbdə əla qismətlərlə oxumuşdum. İmtahanda mənə suallar və misallar verildi, hamısını həll etdim. Dedilər ki, bizə belə hazırlıqlı yeniyetmələr lazımdır və qəbul edilər. İmtahanlardakı yüksək göstəricilərə görə birbaşa ikinci kursdan təhsilə başladım.

Mən liseyə qəbul olunanda artıq kəndimiz, Cəbrayıl rayonu işğal olunmuşdu, valideynlərim min əzab-əziyyətlə məcburi köçkün həyatı yaşamağa məcbur olmuşdular: İmişlidə, Salyanda, Saatlıda dəmir vaqonlarda yaşadılar. İş-güc yox, yalnız dövlətin verdiyi yardımlarla dolanırdılar. Mən isə liseyə təhsilimi davam etdirirdim. Amma bu çətin vəziyyətdə onlardan daima xəbər tutmağa çalışırdım, telefon əlaqəsi saxlayırdım və çox acı çəkirdim.

Liseyi bitirib təhsilimi Bakı Ali Birləşmiş Komandirlər Məktəbində Tank artilleriya fakültəsində davam etdirirdim - tankçı olmaq istəyirdim. Bir gün polkovnik Hikmət Mirzəyev (Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin general-leytenantı və Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin komandiri) məktəbimizə gəlmişdi. Bizi toplayıb dedi ki, yeni Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr yaradılır, kim istəyirsə, sənədlərini təqdim etsin. Mən də sənədlərimi verdim, amma qəbul olunmadım. Çünki qəbul şərtlərinə əsasən, qamət həddi 1,85 və ondan yuxarı idi. Mən isə bu tələbə cavab vermişdim.

Məktəbi bitirib "N" sayılı hərbi hissədə taqım komandiri kimi fəaliyyətə başladım. 2002-ci ildə hərbi hissəmizə Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrdən (XTQ) bir qrup zabit heyəti gəlib bizi kurslara dəvət etdilər. Mən də bu kurslarda iştirak etdim və XTQ-də fəaliyyətə başladım.

İxtisasımı da dəyişdim: artıq hərbi heyətimdə yeni bir istiqamət var idi - kəşfiyyatçı. Müharibə şəraitində olan bir dövlətin Silahlı Qüvvələrində kəşfiyyatçı olmaq həm çətin, həm məsuliyyətli, həm də qürurlu idi. Kəşfiyyat böliyyəndə qrup komandirinin müavini olaraq xidmətimizi davam etdirirdim.

Xidməti dövrümdə bir çox xüsusi təlimlərə qoşuldum. Türkiyə Silahlı Qüvvələri ilə birgə təşkil olunan təlimlərdə böyük təcrübə topladım. Antiterror, sorğulama, parafüçü və dağçılıq kurslarını müvəffəqiyyətlə bitirib hərbi biliklərimi daha da təkmilləşdirdim.

7 il qrup komandiri kimi çalışdım. Fəaliyyətimiz dağlıq rayonlarımızda təlimlər keçməkdən ibarət idi. Çünki bilirdik ki, gec-tez müharibə olacaq və hücum zamanı bizi doğma Qarabağımızdakı uca zirvələrdə çətinliklər gözləyəcək. Ona görə də havada, suda, quruda və dağlarda durmadan çalışırdıq.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçildikdən sonra ordu quruculuğuna daim xüsusi diqqət yetirən Ali Baş Komandan İlham Əliyev Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrə əlaqədar, çox həssas yaşayır və bizə böyük etimad göstərirdi. Təbii ki, bizlər də daim diqqət və qayğısını hiss edirdik. Ali Baş Komandanımızın etimadını doğrultmaq üçün var gücümüzlə müharibəyə, böyük qələbəyə hazırlaşırıq.

Apriel döyüşləri göstərdi ki, böyük zəfərə hazırıq

İlk döyüş sınağım Apriel savaşında oldu. 2016-cı il martın axırlarında kəşfiyyat məlumatları əldə etdik və bəlli oldu ki, düşmən təxribata hazırlaşır.

Ümumiyyətlə, biz təmas xəttində o vaxtdakı bir çox əməliyyatlar, döyüş tapşırıqları həyata keçirdiyimizdən düşmənə hazırlaşdığı bütün təxribatlardan əvvəlcədən xəbərdar olurduq.

Aprielin 1-də gecə bizə tapşırıq verildi. Düşmənin təxribatlarına qarşı əks-həmlə ilə Talış yüksəkliyi istiqamətində irəlilədik və bir çox əraziləri düşməndən təmizlədik. Aprielin 3-dək əməliyyatlarımız davam etdi, düşmənin qarşımıza çıxan canlı qüvvəsini, hərbi texnikasını məhv edərək tapşırığımızı uğurla yerinə yetirdik.

1994-cü ildə Azərbaycan Ordusu hücum edərək Horadizə düşmən tapdağından azad etmişdi. Onandan sonra ordumuzun böyük uğuru yox idi. Apriel döyüşləri ordumuzun 22 ildən sonra həyata keçirdiyi ən uğurlu və böyük əməliyyatı oldu. Bu əməliyyat zamanı da ən öndə olan Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr idi. Təəssüflərsən ki, aprielin 4-də atəşkəs elan edildi. Əgər bu baş verməseydi, Azərbaycan Silahlı Qüvvələri düşməni çox ağır zərbə vurmaqla daha çox ərazilərimizi işğaldan azad edə bilərdi.

Bu döyüşlər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin ordu quruculuğu istiqamətində atdığı addımların, həyata keçirdiyi islahatların nə qədər düşünlü, uğurlu olduğunu təsdiqləyən reallıq oldu. Bir daha bəlli oldu ki, İlham Əliyev əsl sərkərdədir. Bütün bunlar bizim qələbəyə olan inamımızı daha da artırdı, həm də Ali Baş Komandanımız bizə daha çox inandı və güvəndi. Apriel döyüşləri göstərdi ki, biz zəfərə tam hazırdıq və artıq müharibə başlanmışdır.

Vətən müharibəsi və 27 il sonra doğma yurda dönüş

Apriel döyüşlərindən sonra biz daha ciddi təlimlər keçir, demək olar ki, hər saat müharibəyə hazırlaşırıq. Çox ciddi hazırlıqlar gördük və Ali Baş Komandanın istənilən döyüş tapşırığını yerinə yetirmək üçün bölmələrimizi tam hazır vəziyyətə gətirdik.

2020-ci il sentyabr ayının əvvəllərində apardığımız kəşfiyyat əməliyyatları zamanı məlumat əldə etdik ki, düşmən növbəti təxribata hazırlaşır. Bu barədə komandanlığa məlumat ötürüldü.

Sentyabrın 27-də Ali Baş Komandan düşmən təxribatına cavab olaraq əks-həmlə əməliyyatlarının başlanması üçün əmr verdi və "Dəmir yumruq" əməliyyatı başladı. Biz tapşırıq alaraq Murovdağ, yəni Kəlbəcər istiqamətində əməliyyatlara başladığımızı bildirdik. Fikirlişirdik ki, Ermənistan havadarlarına valvararaq bu dəfə də atəşkəsin elan olunmasına çalışsaq. Amma son demə, baş sərkərdəmizin qətiyyətli əmri bizi Qarabağa - doğma yurdum Cəbrayıl, Şuşaya, Ağdam, Kəlbəcəre aparır...

Apriel döyüşlərindən sonra bizlərə Lələtəpə, yaxud Talış qəhrəmanları deyirdilər. Vətən müharibəsi isə bizi Qarabağ qəhrəmanlarına çevirəcəkdi. Baş qəhrəmanımız, böyük zəfərin memarı isə İlham Əliyev olacaqdı.

Əməliyyatlara başladığımız ilk olaraq, Ömər aşırımından Kəlbəcər istiqamətində irəlilədik. Keçid açdıq və digər bölmələrimizin irəliləməsi üçün imkan yaratdıq. Həmin istiqamətdə düşmənin uzun illər möh-

kəmləndirdiyi müdafiə istehkamları vardı. Kəlbəcərdə Susuzluq dağına yetişmişdik. Bu yüksəkliyi azad etdikdən sonra Çiçəklidə doğru irəliləməli idik. Bu dağ Kəlbəcər yolunun üstündə yerləşir.

Kəşfiyyat məlumatları toplayıb komandanlığa ötürüldü. Yəni düşmənin bu ərazilərdəki bütün komanda müşahidə məntəqələrini, artilleriya bölmələrinin yerləşdiyi ərazilərin koordinatlarını müəyyənləşdirdik. Sonra bizə geri qayıtmaq əmri verildi ki, düşmən növbəti təxribata hazırlaşır. Bu barədə komandanlığa məlumat ötürüldü.

Yeni tapşırıq Cəbrayıl istiqaməti oldu. Bura mənim doğma yurdum idi: 27 il sonra ata yurduma ayaq basırdım. İrəlilədikcə sanki uşaqlığım, Birinci Qarabağ müharibəsi günlərində keçirdiyim ağır hisslər yadıma düşürdü. Qardaşımın, əzizlərimin qanı töküldüyü torpağı bağırma basa-basa irəliləyirdim. Bəzi ərazilər artıq azad olmuşdu, amma təhlükə hələ də qalır.

Hadrut istiqamətində irəliləmək tapşırığı almışdıq. Amma Cəbrayılın bəzi kəndlərində hələ düşmən əsgərləri var idi. Biz ancaq gecələr piyada hərəkət edərkən əməliyyatları keçirdik. Ona görə də kəndimizi görə bilmədik.

Tapşırıq gəldi ki, Hadrut azad edilməlidir. Biz bir taborda hərəkət edirdik. Kəşfiyyat rəisi olduğum üçün mənə bütün məlumatlar var idi.

Komandirə xəbər verdim ki, bizim şəxsi heyət o qədər də çox deyil. Amma burada düşmənin 18-ci diviziyası və 1-ci alayı yerləşir. Yəni bizdən sayca qat-qat çoxdurlar. Açıq döyüşə girsək, say üstünlüyü onlarda olacaq, sursatımız da tükənə bilər.

Artilleriya bölmələrimizin və PUA-ların zərbəsi düşməni qorxuya salmağa başladı. Biz də yüksəklikdə pusqu qurmuşduq. Əlimizdə əraziləri təyin edən modern xüsusi radar aparatlarımız vardı. Onun vasitəsilə gecə səhərə qədər meşə ilə hərəkət edib Hadrutu daxil olduq. Tabordan bir hissəsi Ərgünəş dağına tərəf irəliləyib yüksəkliyə qalxdı. Buradan düşməni gölə biləcəyəmizə qarşı almalı idik. Müşahidə aparıb gördük ki, mülki əhali ərazini dayandıran tərki edib Tuğ kəndi istiqamətinə qaçır.

Ərgünəş dağında mövqeləndik. Bir müddətdən sonra hərəkətə başladığımızı çıxarı məhv edirdik. Hadrutun küçələri erməni leşləri ilə dolu idi. Hərbi formada olanları nə ekranyəyə yığılı insanlar idi; canavarlar da silahlarını atıb qaçırdılar. Bu da göstərirdi ki, Ermənistan ordusu həm qorxaqlardan, həm də yaşlılardan ibarətdir. Təyin edilən yerə bayrağımızı sancıldı və Hadrut düşməndən təmizləndi.

Demək olar ki, bir gündə azı 2-3 kəndi işğaldan azad edirdik. Bu da bizə əlavə motivasiya verirdi.

Hər gün qəhrəmanlıq salnaməsi yazılırdı

Növbəti tapşırığımız Tuğ kəndi istiqamətində irəliləmək idi. Yağışlı və dumanlı hava hərdən hərəkətimizi bir qədər ləngidirdi. Buna görə də

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin nəşr etdiyi "ZƏFƏR MEMUARLARI. Döyüşçülər sərkərdə və müharibə haqqında" kitabından istifadə olunub

bəzən ölverişli yerlərdə bir qədər dincəlirdik. Həmin anlarda məlumatlar alırdıq və radioda Ali Baş Komandanın çıxışlarına, xalqa müraciətlərinə qulaq asırdıq. Prezident hər çıxışında qələbə müjdesi verir, azad olunmuş ərazilərimizin adlarını çəkirdi. Bu da şəxsi heyəti ruhlandırır, yorğunluq hissi sanki yox olur və daha sürətlə irəliləmək istəyirdik.

Tuğ kəndi istiqamətində irəlilədikcə qarşımıza çıxan erməni hərbiçisi əlimizdən sağ qurtula bilmirdi. Bözüləri də şərfətsizcəsinə qaçırırdı.

Tuğ kəndini də düşməndən azad edib digər bölmələrimizə təhvil verərək irəlilədik. Yalnız dağ-meşə yolları ilə hərəkət edirdik. Hansı ki düşmən bizim o istiqamətdən hərəkət edəcəyimizi ağılna da gətirə bilməzdi. Biz onları hər zaman pusquya salıb məhv edirdik.

Düşmən bizə yalnız bir qədər möhkəmləndiyi Çanaqçı kəndində hücum etdi. 3 dəfə üzərilməyə hücum keçirdilər, amma ağır itki verib geri çəkildilər. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələri də üzərilməyə hücum gəldi, yenə də məhv oldular. Onlardan xeyli sayda gecəgörmə cihazları, təzə silahlar götürüldü.

Çanaqçı keçib Sığnaq kəndinə yetişdik. Artıq digər bölmələrimiz bu kəndi azad etmişdi. Hər tərəf yanırı, düşmən texnikaları məhv edilmişdi.

Sonra Şuşaya doğru irəlilədik. Daşaltı istiqamətində yüksəkliyə qalxıb mövqeləndik. Oradan Şuşa açıq-aydın görünürdü.

Noyabrın 7-də Şuşanın qala qarpasına doğru istiqamətləndik. Amma düşmən artilleriyası ərazini atəşə tuturdu. Məlumat aldığımız ki, bölmələrimiz digər istiqamətdə Şuşaya daxil olublar və döyüşlər gedir. Bizim istiqamətdən isə hərəkət etmək çətin idi. Birtəhər Şuşa-Xankəndi yolu istiqamətinə yönəldik. Buradan düşmən tankları hərəkət edirdi.

Onları məhv etmədən irəliləyə bilməzdik. Əlimizdə isə yalnız yüngül silahlar var idi. Yolun kənarından düşmənin atıb qaçdığı bir ədəd qumbara-tan gətirmişdik. Kənarında vurulmuş avtomobil vardı, əsgərlərə dedim ki, maşından yağ və yanacaq çəkib götürsünlər. Yanacaqda yağ qarışdırırdıq və su butulkalarına doldurub partlayıcı hazırladıq. Yanımızdan keçəndə qumbara-tan tankın birini vurdum və partlayışla texnika dayandı. Bir neçə saniyədən sonra yanayana ərazidən uzaqlaşdı. Digər tank gələndə əlimizdəki yandırıcıları atdıq və tank alırdı. Elə yaxınlaşmaq istəyirdik ki, yanımıza mörmi düşdü. Huşumu itirdim...

Aylarda gördüm ki, mənə torpağa basdırıblar, yalnız baş hissəm bəzi yarırdı. Bu, ilkin tibbi müdaxilə idi: bədənimin bir hissəsi yanırdı. Ağciyərim partlamışdı. Həkim deyibmiş ki, iynə vursam, öləcək. Komandirə də məlumat veriblər ki, kəşfiyyat rəisi ağır yaralıdır, bir neçə saata

şəhid olacaq. Məndən başqa 18 nəfər yaralı var idi. Amma yaralıları çıxarmaq mümkün deyildi. Noyabrın 9-da yol açıldı və bizi Füzulidəki Əhmədboyli hospitalına gətirdilər. İlk yardımından sonra Bakıya gəndirdilər və həkimlər həyatımı xilas etdilər. İndiyədək də müalicə kurslarını davam edir.

Qələbə xəbərini eşidəndə, sadəcə, gözüm güldü, çünki hərəkət etməyim mümkün deyildi. Ali Baş Komandanın zəfər müjdesindən sonra özümü dünyanın ən xoşbəxti sandım. Çünki bu qələbədə mənim də payım var idi. Xüsusi Təyinatlı Qüvvələr üzvlərinə düşən vəzifənin öhdəsindən layiqincə gəlmişdik.

Hospitalda olanda həm Ali Baş Komandanın, həm də Birinci vitse-prezidentimiz Mehriban xanım Əliyevanın xüsusi diqqətində olduğumuzu gördüm. Həkimlər deyirdilər ki, Mehriban xanım mətəmədə olaraq bizim səhətimizlə maraqlanırdı, həkimlərə də tapşırırdı ki, əllərindən gələni ösirgəməsünlər.

Qarşımızda məğrur və qüdrətli, qalib sərkərdə var idi

Aprielin 12-də Ali Baş Komandan İlham Əliyev Hərbi Qənimətlər Parkı ilə tanışlıqdan sonra Vətən müharibəsində ən yüksək hərbi mükafatla təltif edilən qəhrəmanlarla görüşdü. Mən də həmin görüşdə iştirak etdim. Qarşımızda məğrur və qüdrətli, qalib sərkərdə var idi. Hər kəlməsi, hər sözü hikmətli ifadələrlə zəngin idi.

Prezident dedi ki, dövlətimizin yüksək hərbi mükafatları bizlərə təqdim edilir. Bu mükafatlar Vətən müharibəsindən sonra Ali Baş Komandanın təşəbbüsü ilə təsis edilmişdir. Mükafatların adlarını da özü verib.

Təltif edildiyim "Qarabağ" ordeninin Ali Baş Komandanın özü tərəfindən təqdim olunması isə ayrı bir xoşbəxtlik, unudulmaz xatirə oldu.

Böyük qələbə Müzəffər Ali Baş Komandanın illərlə apardığı siyasi mübarizənin zəfəri idi. Bu uğur İlham Əliyevin müstəqillik dövründə vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə edib yetişdirdiyi, ən müasir hərbi texnika ilə silahlandırıldığı qəhrəman Azərbaycan Ordusunun zəfəri idi. Baş sərkərdəmiz memarı olduğu böyük qələbə ilə hər bir azərbaycanlının qəlbində abidə ucaldı. Mənim isə 27 illik Cəbrayıl həsrətimə son qoydu. Ona görə də həm hərbiçiyəm, həm də keçmiş məcburi köçkün kimi Ali Baş Komandana hər zaman minnətdaram.

“Şuşa” ilidir

● Qarabağ Azərbaycandır!

Ümmillik Lider Heydər Əliyev vaxtilə Şuşa haqqında demişdir: "Şuşa təkcə şuşalılar üçün yox, bütün azərbaycanlılar üçün, vətəni, millətini sevən hər bir vətəndaşımız üçün əziz bir şəhərdir, əziz bir torpaqdır, əziz bir qaladır, əziz bir abidədir". Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Şuşanın Azərbaycan xalqı üçün tarixi əhəmiyyətini, yüksək mədəni-mənəvi dəyərini nəzərə alaraq bu il yanvarın 5-də 2022-ci ilin "Şuşa ili" elan olunması haqqında sərəncam imzalamışdır. Sərəncamda qeyd edilir ki, "Qarabağın təcili Şuşa xalqımız üçün müqəddəs və əziz məkanıdır. Şuşa sevgisi hər bir azərbaycanlının mənəvi varlığının ayrılmaz parçasıdır.

Şuşa milli birliyimizin rəmzidir

Azərbaycana məxsus torpaqlar Rusiyanın tərkibinə daxil edildikdən sonra imperiya tərəfindən geosiyasi məqsədlərə erməni ailələri mərhələ-mərhələ İran, Türkiyə və digər yerlərdən köçürülərək Qarabağda, Yelizavetpol (Gəncə-R.S.) və İrəvan quberniyalarının ərazilərində yerləşdirildi və bununla da süni surətdə köçürülərək yazılacaq "problem" in əsası qoyuldu.

Tarixi faktlar sübut edir ki, ermənilər çar hakimiyyəti tərəfindən müxtəlif siyasi məqsədlərlə İran və Türkiyədən kütləvi surətdə köçürülərək Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində yerləşdirilənə qədər bu tarixi ərazilərimizdə milli zəmində hər hansı bir "problem" və ya münasibə yaşamamışdır. Həmin münaqişələr bu köçürülmə proseslərinin açılış bəhrələri kimi sonralar meydana çıxmışdır. Rusiya imperiyası tərəfindən ermənilərin bu yerlərə, ilk növbədə, geosiyasi məqsədlərlə yerləşdirildiyi bir sıra digər tarixi mənbələrdə də öz əksini tapmışdır. Məsələn, Qafqazdakı rus qoşunları komandanının 22 may 1805-ci il tarixli 19 nömrəli raportunda qeyd edilir ki, coğrafi mövqeyinə görə Qarabağ növbəti Azərbaycanın, hətta İranın da darvazası sayılır və ona görə də bu əyalətin öz əlimizdə saxlanması və möhkəmləndirilməsinə xüsusi diqqət yetirilməlidir. 1805-ci il mayın 14-də Qarabağ xanlığının Rusiya imperiyasının tabeliyinə keçməsi haqqında general Pavel Sisiyanov və İbrahim xan Qarabağlı tərəfindən imzalanmış Kürəkçay müqaviləsi yuxarıda qeyd olunan vəzifəsinə yerinə yetirilməsinə əlverişli şərait yaratdı və həmin dövrdən başlayaraq Rusiya imperiyası tərəfindən ələ keçirilmiş Azərbaycan torpaqlarına kütləvi surətdə ermənilərin köçürülməsinə başlandı.

Rus hakimiyyəti tərəfindən müxtəlif siyasi məqsədlərlə ermənilərin Şuşaya və Qarabağın digər bölgələrində kütləvi yerləşdirilməsinə baxmayaraq, 1852-ci ilin "Kavkazskiy Kalendari"ndə həmin dövrdə Şuşadakı azərbaycanlıların sayının ermənilərin sayından artıq olduğu qeyd olunmuşdur. Bundan əlavə, digər mənbədə, məsələn, S.P.Zelenkinin "Yelizavetpol quberniyasının Zəngəzur qəzasındakı dövlət kəndlilərinin iqtisadi həyatı haqqında" adlı əsərində imperiya məmurları olan Yermolov və Mogilevski tərəfindən tərtib edilmiş vergi reyestrinə əsaslanaraq 1823-cü ildə Qarabağda 20.095 nəfər əhalinin yaşadığı, onların da etnik tərkibində və sayının aşağıdakı kimi olduğu qeyd edilirdi: "Azərbaycanlı ailələrin sayı 15.729, onlardan şəhərdə 1.111; kənddə 14.618. Erməni ailələrin sayı 4.366, onlardan şəhərdə 421; kənddə 3.945".

Ruhumuzun paytaxtı Şuşa ilə bağlı digər tarixi mənbələrdə də qiymətli məlumatlar yer almışdır. Məsələn, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə rus dilində çap olunan 11 fevral 1919-cu il tarixli 31 sayılı "Azərbaycan" qəzetində "Qarabağ" adlı məqalə dərc edilmişdir. Həmin məqalədə müəllifi Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Hökumətinin Xarici İşlər Nazirliyinin İnformasiya Bürosunun söbə müdiri Aleksandr Serqeyeviç Şepoteyevdir.

Müəllif məqalədə erməni hökumətinin Qarabağın bir hissəsinə gözlənilmədən "iddia" ilə çıxış etdiyi haqqında məlumat verilərək qeyd edir: "...ermənilər özlərini bu "iddiaların" etnoq-

rafik və tarixi "hüquqlara" əsaslandıranı, eləcə də "bu hüquqların" şübhəsiz olduğunu hamıya bəyan etdiklərinə görə aşağıdakı sualları üzərində bir qədər ətraflı dayanmalı olacağıq. Qarabağ nədir və nə üçün Ermənistanın gözlənilməz iddiaları Azərbaycan hökuməti üçün tamamilə əsassız hesab edilir?"

A.S.Şepoteyev Qarabağın ərazisini təsvir edərək yazır: "Qarabağ-Kür və Araz çayları arasındakı və Kiçik Qafqaz sıra dağlarının şərq qollarından ibarət olan sahədən, yəni müasir Azərbaycanın əsas ərazilərindən biri sayılan Gəncə quberniyasının Cavanşir, Karyagin, Zəngəzur, Şuşa qəzalarından ibarətdir. Qarabağ təbiətinə, iqtisadi və təsərrüfat həyatına görə bir-biri ilə ayrılmaz əlaqəsi olan üç hissəyə - böyük aran, dar, qapalı dağ və dağətəyi rayonlara ayrılır. Aran rayonlarında əkinçilik və maldarlıq inkişaf etmiş, əgər süni suvarma işləri yaxşı qurularsa, dağlıq və dağətəyi rayonlarda da əkinçiliyi, bağçılıq, ipəkçiliyi və üzümçülüyi inkişaf etdirə bilər. Qarabağ sakinlərinin əsas məşğuliyyətlərindən biri də maldarlıqdır. Bununla belə, yazda, adətən aprel ayının ortalarında bütün naxırlar aran yerlərindən dağlıq yerlərə aparılarkən payız düşsə qədar mal sürüsü ilə yanaşı, əhalinin bir hissəsi də dağlıq yerlərə köçür və notədə qay aylarında dağlıq ərazilərdə yaşayan insanların sayı qış mövsümü ilə müqayisədə bir neçə dəfə artmış olur.

Yaxda aran yerlərində quraqlıq və mal-qara arasında xostoluklar yayıldıqca Qarabağda bu cür köçmələr kənd təsərrüfatının əsasını təşkil edir. Bundan əlavə, aranda malyarıyanın yayılaraq inkişaf etməsi və cür köçmələrin ümumiyyətlə, yerli əhalinin salamat qalmasını vacib şərtinə çevirir.

Dağlıq ərazilərin şəraitini nəzərə alaraq Arandan dağlıq bölgəyə yalnız aşağıda qeyd olunan üç yerəndə mümkün olduğunu söyləmək olar - Şuşadan dağ dərəsi üzərindən uzanan gürəçək yolla, Adqardan Cavanşir qəzasına və Mingrel səhəbindən İstisuya, hərəndə bir neçə naxırla buradan İrəvan quberniyasının Alagöz əyalinə qədər uzanan yolla gedirlər. Beləliklə, bu 3 dərə aran sahəsində yaşayan əhalinin mövcudluğu təmin edir və onların iqtisadi rifahını şortlandırır.

Qarabağın ərazisi Zaqafqaziyada məskunlaşmış türk xalqının özünü təşkil edir. 1735-ci ildə Zaqafqaziya tanınmış Nadir şah tərəfindən istila edildikdən sonra Qarabağ xanlığının sərbəst mövcudluğu başlandı. Nadir şahın ölümündən sonra onun yaxın köməkçilərindən olan Pənahəli bəy özünü Qarabağın müstəqil hökmdarı elan edərək Şuşa şəhərini əsasını qoydu və bu şəhəri yeni xanlığın paytaxtı elan etdi. Çingiz xanın nəslindən olan yerli mülkədar mülkədar də qismən bu şəhərə cəmləşdilər. Tezliklə, Qarabağ xanlığı kifayət qədər çökləndi və müasir Azərbaycanın əhəmiyyətli xanlıqlarından birinə çevrildi. Şirvan və ya Şamaxı, Bakı, Talış, Gəncə, Şəki və ya Nuxa xanlıqları kimi yalnız fərs şahlarına vassal münasibətlərini qəbul etdi. Rusların Qafqazda meydana çıxması ilə Qarabağ xanlığı öz müstəqilliyini digərliyi ilə müqayisədə daha uzun müddətə qoruyub saxlaya bildi. İbrahim xan Qarabağlı Rusiyanın "himayədarlığı" nı qəbul edərək onunla vassal münasibətlə-

rinə qoşuldu, lakin bu münasibətlər olduqca zəif idi. Farslarla müharibələr zamanı Qarabağın aran hissəsi rus-fars toqquşmasının meydanına çevrildi. İrəvan xanlığı uğrunda müharibə zamanı çoxlu sayda ermənilər farsların əlindən başlarını götürərək öz daxili idarəçiliyini saxlamış Qarabağ xanlığının dağlıq rayonlarına qaçdılar. "Zaqafqaziya müsəlman əyaləti" adı altında Qarabağın Rusiyaya qəti olaraq birləşdirilməsi haqqında akt yalnız 1844-cü ildə dərc edildi. Digər əyalətlərin bəyliklərindən fəqli olaraq müstəsna hüquqlara malik Qarabağın mülkədar bəyliklərindən fəqli olaraq müstəsna hüquqlara malik Qarabağın tanınması haqqında 1846-cı ildə əlavə akt da dərc edildi. Gəncə quberniyasının yaradılması ilə əlaqədar 4 qəzaya bölünmüş Qarabağ ona birləşdirildi. Zəngəzur qəzasındakı kürd əhalisinin böyük olmayan zolağından savayı Qarabağın ərazisində Azərbaycan türkləri və ermənilər məskunlaşdırılmışdır. Ermənilər dağlıq rayonda cəmləşmişdilər, onların kəndləri Vonkdan Şuşaya keçərək Gəncəyə qədər uzanan türk köçürülərinin dağa gedən yolu ilə kəsinən nazik lent şəklində düzülüşdür ki, buralarda da yayda müsəlman əhalisinin sayı bir neçə dəfə artır. Qarabağın digər ərazisini başdan-başa Azərbaycan türkləri tutmuşdur.

1917-ci ilin "Kavkazskiy kalendari"ndə 1916-cı il üçün ermənilərin sayı 242 min, müsəlmanların sayı isə 322 min olduğu qeyd edilir. Lakin bu rəqəmlər həqiqətə uyğun deyildir, belə ki, Qarabağ ermənilərinin sayına Bakıdan Rostova qədər, daha sonra Dərindən Don vilayətinin stansiyalarına qədər səpələnmiş çoxlu sayda erməni fəhlə və sənətkarların sayı da daxil edilmişdir. Təkcə bunu demək kifayətdir ki, Qarabağın əhalisini təşkil etməyən və onunla heç bir bağlılığı olmayan yalnız Bakı mədənlərindəki 50 min fəhlə qarabağlı erməniyə aid edilmişdir. Ona görə də Qarabağın dağ zolağında məskunlaşmış ermənilərin sayı kifayət qədər az olmalıdır.

Digər tərəfdən dəqiq qeyd alınmaya məruz qalmayan, hökumət metrikası və hərbi mükölləfiyyətləri olmayan türk əhalisinin haqqı sayı göstərilənlərdən daha çox idi. Bu, "1912-ci ildə Zaqafqaziyada pay torpaqlarının buraxılması haqqında təhriri məruzə"də əks olunan girovdan çıxartma üzrə bir xadimin torpaq pulunun ödənilməsi haqqında məlumatları ilə sübut olunur. Qeyd edilirdi ki, öz başlanğıcı 70-ci illərin kameral siyahılaşdırma götürməsi məlumatları əsasında müsəlman əhalisinin sayına uyğun olaraq hesablanmış 28 milyon rubl torpaq pulu əvəzinə, 50 milyon rubldan artıq pul qeydiyyatdan keçirilməli olmuşdur. Bütün bunlar 1917-ci ilin siyahıyaalınması, eləcə də kənd təsərrüfatının sonuncu siyahıyaalınması məlumatları ilə təsdiq olunur. Ona görə də Qarabağın erməni əhalisinin sayını 170 min, türk əhalisinin sayını isə 415 min müəyyən etmək olar. Ermənistan Respublikasının Qarabağda iddiaları tamamilə əsassızdır və daşnak nazirlərinin imperialist fantaziyasının məhsulu kimi təsvir olunur. Bir tərəfdən, Qarabağın erməni əhalisi şübhəsiz azlıq təşkil edir, onlar buradakı bütün əhalini təmsil etməyən, hər tərəfdən türk əhali ilə əhatə olunmuş, Ermənistan Respublikasındakı erməni mərkəzləri ilə heç bir ne qəti əlaqəsi olmayan, dağlıq rayonda heç bir müqavilə haqqı sayıla bilməz.

Nə tarixi, nə iqtisadi, nə də ki, etnoqrafik göstəricilərə görə haqq qazandırılması mümkün olmayan erməni hökumətinin bu cür iddialarına son qoyulmalıdır. Onların bütün Borçalıya olan iddiası ilə uğursuzluğa düçar olunduqdan sonra indi də Azərbaycanın köklü və ayrılmaz hissəsinə iddia ilə çıxış edirlər.

Hazırkı vaxtda hər bir azərbaycanlı türkləri üçün Qarabağın Azərbaycanın digər əraziləri ilə əlaqəsi o qədər qəti və aşkardır ki, bu məsələ haqqında heç bir mübahisə və söhbət olma bilməz. Qeyd olunan Qarabağla bağlı bu məqalə Qarabağla tanışlığı olmayan hər bir kəşə, onun haqqında birtərəfli olaraq erməni mənbələrindən məlumat alanlara göstərir ki, erməni iddiaları tamamilə əsassızdır".

A.S.Şepoteyevin bu məqaləsində Şuşanın, bütövlükdə Qarabağın Azərbaycan olduğu dəqiq və hərtərəfli təsvir edilmişdir.

(ardı var)

Rafiq SƏFƏROV,
Azərbaycan Respublikası
Milli Arxiv İdarəsinin
baş məsləhətçisi

● Unikal məkan

Ruhunu dəyişməyən qala şəhəri

Tarix hər zaman xalqların yaranması və süqutuna şahidlik edib. O xalqlardan bəziləri öz dilini unudub, bəziləri bəzülüş tarixini, bəziləri isə öz başına gələn hadisələri. Xalq o zaman dövlətdə kamilliyinə çatır ki, bu sadədən 3 komponentdən heç birini unutmur, vahid amal uğrunda birləşməyi bacarır. Azərbaycan xalqı yarandığı gündən öz tarixini, mədəniyyətini, dövlətçilik ənənələrini nasıldan-nəslə ötürüb, yaddaşlarda yaşadıb.

2020-ci il noyabr ayının 8-də Ali Baş Komandan: "Əziz Şuşa, sen azadsan! Əziz Şuşa, biz qayıtmışıq, biz sənə dirçəldəcəyik! Şuşa bizimdir! Qarabağ bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır!", - deyərək xalqa müraciəti bir göz qırpmında qədim Bakını ayağa qaldırdı. Çox keçmədən 2021-ci ilin may ayında Cıdır düzü ənənəvi "Xarıbülbül" Beynəlxalq Musiqi Festivalı ilə 30 illik ayrılıqdan sonra pərositçilər qoynuna aldı. Avqust ayında isə Molla Pənah Vaqifin bərpası edilmiş məqbərəsi önünə dahi şairin doğum günündə söz və şeir əsərləri Vaqif Poeziya Günlərinə toplaşdı.

Şuşa milli birliyimizin rəmzi kimi bizi qoynuna çəgirdi, bir mayak kimi xalqımızı ətrafında cəmləşdirdi. Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Cıdır düzündə alovlandırdığı Novruz bayramı tonlaqlı Oğuz elini həmrəyliyə səslədi. Milli birliyimiz, həmrəyliyimiz sağlıq və zorimizlə daha da möhkəmləndi, daha da gücləndi. Zəfər sevincini dadan, ordumuzun arxasında dağ kimi dayanacaq xalqımız yaxşı bilir ki, milli birliyimiz olan təqdirə hətə döyüşdən qalib çıxma bilirik. Azərbaycan ösəri də xalqımızın dostu, bundan yaranan digər əzmi və ruh yüksəkliyi ilə irəli atıldı.

Bir vaxt dağların başı duman olan Şuşa, indi azad səmasında üçrəngli bayrağımızın ahəngi ilə doluşan səhərlərimiz cəmləşmişdir. Cıdır düzü zəfər şənliklərinin qeyd olunduğu gözəl məkandır. Düşmənin tapdağına ümidlə, intizarla nakam çəmiş boyunbükütlük xarıbülbüllər artıq yeni növrəqlə torpağın altından baş qaldırırlar. Şuşa övladlarına qovuşan, onları ağuşuna alan, qürur hissi keçirən məğrur bir ananın fərəhlə döyünən ürəyi ilə çirpdir.

Şuşa qalası Vətən müharibəsi döyüşlərinə əsgərlərimizə sığınacaq oldu, Pənahəli xanın ruhu ilə oyaq mənəvi gücə çevrildi, bir neçə əsr övvolki müdafiə missiyasını canlandıraraq əsgərlərimizi düşməndən qorudu. Bu Şuşa qalasının hər daş xalqımızın döyüşçülük ruhundan ihlanlanaraq bir-birinə söykənib, sarsılmaz olubdur. İsa bulacağı

● Vətən sevgisinin simvolu

Qəhrəmanlıq tariximizin şanlı zirvəsi

30 illik həsrətimizin ünvanı Şuşa... İllərin ayrılığında sonra ələ bir azərbaycanlı tapılmaz ki, sənə ziyarətə getməyi arzulamasan... Sən səhərlərin qanı ilə vurulmuş müqəddəs məkana, arzulamırsan, niyyətlərimizin qığbağın... Sənə ziyarətə gələn Azərbaycan əsgərinin keçdiyi o qeydlər yolları görüb qürurların, sənə görüşünə gələn ahl, qoca bugünkü növrəqləri görüb həyat eşqi artır. Havan da, suyun da, o müqəddəs torpağın da sənə sevinləyə can verir, ruh verir, insanın yaşama həvəsini artırır...

Əsl vətəndaş yalnız özünü, yaxınlarını uğuru, gücü ilə sevinən deyil. Əsl vətəndaş dövlətinin gücü, ordusunun qüdrəti ilə fəxr edən, onunla iftixar duyan, dövlətinin uğuru ilə yaşayıb özünü təmsil olduğu dövlətin övladı bilənlerdir. Sən bu gün Azərbaycan əsgərinin qəhrəmanlıq simvolu, Azərbaycan dövlətinin gücünün, qüdrətinin əynəssən. Sən bizim sənə keçmişimiz, mənəvi qaləmiz, xoş gələcəyimizin ünvanısan. Şuşa, Aparılan abadiyyət-quruculuq, bərpası və tikintisi dahi gözəl gələcəyimizin müjəssimidir.

Bu gün əl insanlarımız var ki, "Allahım, Şuşanı görməmiş məni öldürmə", sənə görüşünə gələndən sonra, "Bundan sonra ölsəm də, bir dərdim yoxdur", "Şuşanı gördüm, bu dünyadan nakam getmərim", - deyirlər...

Bu günlərdə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyindəki Sosial Xidmətlər Agentliyi, Bilgəli Ahallar Evinin bir qrup sakininin arzusunu nəzərə alaraq onların Şuşa şəhərinə səfərinə təşkil edib.

Heç kimsə sən deyil ki, Bilgəli Ahallar Evinə cəmiyyətimiz müxtəlif təbəqələri təşkil edən ahallar məskunlaşdırılıb. Burada övlad, heç bir döğməsi olmayan da var, ailəsindən, əzizlərindən kəsb dövlətinə üz tutanlar da. Onlardan bütün yaxınları, döğmələri intinə etsə də, dövlət on-

həsərləndən daha qanlı gözyaşları axıtırm, sevinclə, fərəhlə zümzümə edir. Onun da şanlı zəfərimizə qoşulduğu nöğmələr var. Azad Qarabağın hər qarış torpağı sanki dilə gəlib danışır.

Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin Şuşa haqqında fikirləri və Şuşaya hər səfərində Şuşa haqqında tacına qarşı müşahidə etdiyimi münasibəti hamını təsirləndirir. Şuşaya ayaq basmağa ən çox haqqı olan Müzəffər Ali Baş Komandan sanki bu ulu yurdu hər qarışına sigal çəkir, Şuşanın işğal dönməsinə yaşadığı acıları, aldığı yaraları unudurmuş kimi yaşadıqca.

Ölkə Prezidenti İlham Əliyevin başçılığı altında müzəffər Azərbaycan Ordusunun əsgərləri tarixdə misli görünməmiş qəhrəmanlıq göstərərək qanları, canları bahasına uzun illər həsrətdə olduqumuzu Şuşanı bizə qaytardı. Bu qürurverici xəbər həç iki gün keçməmiş Ali Baş Komandan xalqımıza daha böyük bir müjdə verdi: "Qarabağ tamamilə işğaldan azad olundu!" Biz ölkə Prezidenti İlham Əliyevin illərdir apardığı məqsədyönlü siyasəti, böyük iradəsi, şanlı ordumuzun şücaətini, səhədlərimizin qanı bahasına böyük bir tarixi qələbə qazandıq.

Tək Azərbaycan deyil, türk dünyasının, islam dünyasının cazibə mərkəzi, şərq müdrikliyini yadadan Şuşa dünyamızın ən sədiq şəhəridir. Öz sahiblərinə sədiq qalan, bir qəriyyəyə yaxın müddət keçsə də, ruhunu dəyişmədən qoruyub saxlayan, döğmələrinə qovuşduqdan sonra ruhunun donu açılan Şuşa indi daha da gözəlləşdirilir. Her daşı, her ağacı, her yolu, her çitini müqəddəs Şuşamız, şükürlər olsun ki, sənə vəfa borcumuz qaytara, sənə qovuşma bəlik.

Əziz Şuşam, sənə qovuşmağın həsrəti də gözəldir. Canımız fəda dediyimiz xan şəhərimiz, sən dönmüşlərimizə ruhuma güc verir.

Bir daha səhidi olduq ki, Şuşa Qarabağın, Qarabağ isə Azərbaycanın döyünən ürəyidir.

Amur SƏFƏRLİ,
BDU-nun doktoru

lara qucaq açıb, xəstə, sıxq könlülərini müalicə edib. İndi övlad "Dövlətim var, hər şeyim var" prinsipi ilə yaşayır.

Müəssisənin direktoru Samir Mehtiyevə bizim söhbət zamanı bildirdi ki, qəhrəman əsgərlərimiz Şuşanı düşmənin işğalından azad etdikdən, oraya səfərlər başlandıqdan sonra Şuşa qalası bu unikal məkana getmək istədiklərini bildirdilər. Hətta elələri də var ki, "gedib Şuşada ölsəm, elə bilərəm on müqəddəs ziyarətgahda ölmüşəm", - deyirdi. Biz də onların istəyini nəzərə alıb ahalları Şuşaya səfərlərini təşkil etməli üçün Sosial Xidmətlər Agentliyinə müraciət etdik. Fərisedən istifadə edib. "Şuşa ili" çərçivəsində bizim səfərimizi təşkil etdiyinə görə agentliyin rəhbərlərini ahallarımız adından minnətdarlığımızı bildirdim.

Sakinlərimiz Şuşada Yuxarı Gövhər ağa məscidində, Bülbül və Üzeyir bəy Hacıbəylinin ev-muzeylərində oldular. Vaqifin məqbərəsinə ziyarət etdilər. Eləcə də Cıdır düzündə gəzinti və tarixi Şuşa qalası ilə tanışlıq ahallarımızın xatirəsində unudulmaz təəsüratlar yaratdı.

İştirakçılar Şuşanın tarixi-mədəni irsi, həmçinin görülən qureuculuq və bərpası işləri ilə tanış oldular.

Səfər iştirakçısı Əli Məmmədov təəsüratlarını bizimlə bölüşür:

"Ömrümün çoxunu yaşamaşım. Şuşanı, əsgərlərimizin canlarını qurban verib aldıkları o müqəddəs yerləri gəzmək ən böyük arzumdur idi. Çox şükür ki, bu arzuma da çatdım.

Mən özüm müəllim olsam da, musiqini çox sevirm. Mədəniyyətimizin paytaxtı Şuşada Azərbaycan musiqisinin, mədəniyyətinin nəhəng simaları,

Elsən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

Ürəklər Bakıda, diqqətlər Pireydə

Bu gün "Qarabağ" Avropa Liqasında növbəti tarixi zəfərə imzasını ata bilər

UEFA Avropa Liqası G qrupu, 6-cı tur

21:45 "Qarabağ" - "Frayburq" (Almaniya)
Baş hakim: Aleksey Kulbakov (Belarus)
Baki, Tofiq Bəhramov adına Respublika Stadionu

"Qarabağ"ı ev məncində nə kimi çətinliklər gözləyə bilər? Əgər Ağdam klubu bu qrupdan növbəti mərhələyə yüksələrək tarix yazılmasını istəyirsə, digər oyunun nəticəsinin necə bitməsindən asılı olmayaraq qalib gəlməlidir. Bir sözlə, necə deyirlər, ipler Qurban Qurbanovun komandasının əlindədir. Ümid edirik ki, qrupun Yunanıstanda, Pireydə keçiriləcək "Olimpiakos"- "Nant" qarşılaşmasında ədalətli oyun prinsipləri əsas götürüləcək, meydana dan kənar amillər rol oynamayacaq.

Sona bir tur qalmış qrupda liderliyi təmin edən "Frayburq"un Bakıda hansı heyətlə matca çıxacağı çox önəmlidir. Əsas heyət üzvlərindən bir neçəsinin oynamayacağı komandamız adına müsbət hal kimi dəyərləndirilə bilər. Lakin unutmayaq ki, alman nizam-intizamı futbol da özünü həmişə göstərib. Hər halda Bundesliqada turnir cədvəlində ilk üçlükdə yer alan "Frayburq"un ehtiyat oyunçuları da özlerini sübut üçün belə qarşılaşmalara çox ciddi yanaşırlar.

Hər halda biz matca öni təhlilimizi rəqibin mövcud əsas heyəti üzərindən

KOMANDALAR	O	T-F	X
"Frayburq"	5	12-2	13
"Qarabağ"	5	8-4	7
"Nant"	5	4-11	6
"Olimpiakos"	5	2-9	2

aparaq. 4-3-3 oyun formatı ilə meydana çaya çıxacağı gözlənilən "Qarabağ" müdafiənin arxasına atılan toplarda və standart vəziyyətlərdə çox diqqətli olmalıdır. Xüsusilə Almaniya təmsilçisində cihahlarda oynayan futbolçuların çox sürətli keçidləri fonunda komandamız müdafiə xəttində daha diqqətli olmalıdır. "Qarabağ"da sağ və sol cinah müdafiəçilər rəqibin hücumları zamanı mərkəzə doğru çəkilməklə boş zona buraxmamalıdır.

Futbolçuların ümumi dəyəri 150 milyon avrodan çox olan "Frayburq" ənanəsinə sadiq qalaraq ilk yarım saatı meydana çıxan rəqibə aid hissəsində keçirdərk daha erkən qol vurmağa çalışacaq ki, qarşılaşmaya nəzarəti tam ələ almaq imkanı yaransın. Bunun qarşısını almaq üçün isə mütləq həm top-

lu, həm də topsuz oyunda hazırlıqlı, ötürmələrdə daha sürətli olmaq lazımdır.

Frayburqun eyniadlı klubu hücumlar zamanı 6-7 nəfərlə çoxala bilirlər. Nəzərə alsaq ki, Kristian Ştrayxın baş məşqçisi olduğu komandada Rolan Şallai zədədən qayıdaraq baş məşqçidən oynamağını xahiş edib. 2-ci və 3-cü zonaya keçid oyununda daha sürətli və texniki olan futbolçuya qarşı zədədən sonra mübarizə aparmaq çox da çətin olmaz. Amma bütün bunlara baxmayaraq hücumda Nils Petersen kimi təhlükəli və hava toplanında sərrast olan hücumçuları da var.

4-4-2 oyun formatına üstünlük verən Almaniya klubu matca içərisində gedişata görə 4-2-2 sistemə keçə bilər. Hücumda keçidlərdə 2-3-5 oyun planına da üstünlük verilir. "Frayburq" meydançada oyunçu paylaşımı, mövqe seçimi və sığortalamasını mükəmməl həyata keçirir. Xüsusilə komandada sağ və sol cinah müdafiəçiləri ilə mərkəz müdafiəçiləri arasında boş zonaları blok etmək kifayət qədər yaxşı alınır.

Lakin top rəqibdə olarkən komandanın topun olduğu zonaya çəkilməsi nticəsində cinahlər boş qalır. Bundan

zonada həm Kadi, həm də Zubir üçün əlavə üstünlüklər qazandırır. Belə ki, top rəqibdə olarkən 1-ci və ya 2-ci zonada bu oyunçuların üzərlərinə yük çox düşür.

Əlavə edək ki, davamlı pressinq edən, qısa ötürmələrə üstünlük verən Almaniya klubu standart vəziyyətlərdə təhlükəlidir. Bu zaman Vinçenzo Qrifonun uzaqdan qapını nişan alan təhlükəli zərbələri var. Lakin qapıçılar Mark Flenkenin uzaqdan vurulan zərbələr zamanı topa reaksiyası da istənilən səviyyədə deyil. "Qarabağ"da çox təəssüflərlə olsun ki, Ozobiçin zədələnməsi heç yerinə düşmədi. Çünki bu fonda uzaqdan zərbələri ilə komandamıza qol imkanları yaratmaq potensialına malik ola bilərdi. Amma unutmaq ki, sağ cinah müdafiəçisi Veşoviçin də müdafiədən geri dönmə toplanı uzaqdan sərrast zərbələri var. Hər halda Almaniyaadakı qarşılaşmada vurduğu qolla bunu göstərmişdi.

Kristian Günterin cinahlardan etdiyi uzun ötürmələr zamanı qapıçımız Şahruddin daha çox diqqətli olmalıdır. Çünki bu çıxışlarda, adətən, kobud səhvlərlə yadda qalan millimizin üzvünə bu barədə məşqçilər korpusu tərəfindən ciddi tövsiyələr olmalıdır.

Hücumda ikili mübarizələrdə daha çəvik görən Mixael Qriqoriçə qarşı mərkəz müdafiəçilərimiz daha təmkinli, kobudluğa yol vermədən mübarizə aparmalıdır. Çünki ani toxunuş qapımıza penaltinin təyini olunması ilə yadda qala bilər. Zədədən yenidən qayıdan Medinin hələ də tam formaya düşmədiyini sonuncu Nant səfərində izlədik. Oyunçu paylaşımında, mövqe seçimində çox diqqətli olmalıdır.

Ağdam təmsilçisi rəqibin tempini aşağı salmaq üçün daha çox qısa ötürmələrə üstünlük verməlidir. Daha yüksək fiziki hazırlığın tələb olduğu oyun planı fonunda rəqibə boş zona yaratmamağa çalışılmalıdır. Bu oyun planı işə düşsə, komandamız rəqibə qarşı üstünlük əldə edə bilər. Abdulla Zubirin tez-tez cinahları dəyişməsi də komandamızın lehinə olar. Amma unutmayaq ki, İbrahim Vadiçinin komandanı tərk etməsindən sonra bu zonada xüsusilə topsuz oyunlarda rəqib müdafiəçiləri üzünə çəkəməsinə Ramil Şeydayevlə Ovusunun yerinə yetirmədiklərinin əvvəlki matclarda şahidi olduq.

Hər bir halda uğurlar, "Qarabağ"!

Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

Erməni faşizminin və terrorunun bitməyən izləri

Bu dəfə Kəlbəcərin Zallar kəndində Ermənistanın müharibə cinayətləri ortaya çıxdı

Birinci Qarabağ müharibəsində 71-i uşaq, 267-si qadın və 326-sı ahi olmaqla, ümumilikdə 4 minə yaxın Azərbaycan vətəndaşı itkin düşüb.

Ötən dövr ərzində Azərbaycan itkin düşən vətəndaşlarının aqibətinin aydınlaşdırılması istiqamətində bütün beynəlxalq platformalarda məsələ qaldırıldı. Ermənistan tərəfi həmin soydaşlarımızın taleyinə heç bir aydınlıq gətirməyib.

Ermənilər "qəhrəman"ları faşist Njdenin yolu ilə gedərək dəhşətli işğəncələrlə qətlə yetirib kütləvi şəkildə basdırılan vətəndaşlarımızın məzarlıqlarının yerini də deməkdən yayınırlar.

İnsan qatilləri yaxşı bilirlər ki, bu məzarlıqlar onların faşist əməllərinin faktlarla sübutudur və beynəlxalq məhkəmə qarşısında erməni cənablarını cavab verməyə məcbur edəcək vacib dəlillərdir.

Torpaqlarımız minalardan təmizləndikcə kütləvi məzarlıqlar da üzə çıxır

Ermənistanın cidd-cəhdlə üzərini ört-basdır etmək istədiyi qanlı əməlləri hər ötən gün üzə çıxır. Azərbaycan işğaldan azad etdiyi ərazilərini erməni terrorçularının basdırdığı minalardan təmizlədikcə onların müharibə cinayətləri də bir-bir aşkarlanır.

Erməni faşizminin qanlı izlərini özündə daşıyan daha bir cinayət faktı isə bu yaxınlarda, oktyabrın 27-də Kəlbəcər rayonunun Zallar kəndi ərazisində təsdiqlənib. Baş Prokurorluğun məlumatına əsasən, sözügedən kəndin ərazisində insan skeletinin hissələrinə məxsus olan eroziyaya uğramış sümüklər, eləcə də qadın məxsusluğu ehtimal edilən geyim əşyalarının fraqmentlərinin aşkar edilməsi ilə bağlı Kəlbəcər rayon prokurorluğuna məlumat daxil olub. Prokurorluq əməkdaşları tərəfindən məhkəmə-tibb ekspertinin iştirakı ilə hadisə yerinə baxış keçirilib, aşkar edilmiş sümüklər və geyim əşyalarının fraqmentləri müvafiq formada qablaşdırılaraq ekspertizaya aparılması məqsədilə götürülüb.

Aşkar edilmiş sümüklər və geyim əşyalarının Kəlbəcər rayonunun Ermənistan tərəfindən işğal zamanı əsir düşərək işğəncə ilə öldürülmüş şəxsə məxsus olması ehtimal edilir. Hazırda araşdırma davam etdirilir.

Ermənistan tərəfindən həyata keçirilən çoxsaylı müharibə cinayətlərindən biri də 1993-cü il aprelin 18-də Kəlbəcərin Başlıbel kəndində törədilib.

24 aprel 2021-ci ildə Baş Prokurorluğun İstintaq idarəsinin müstəntiqləri tərəfindən məhkəmənin meyitlərinin ekshumasiyası haqqında qərarına əsasən, Başlıbel kəndində müvafiq istintaq hərəkatları keçirilərək 50 sm dərinlikdə torpağa basdırılmış kəskin çürüməyə məruz qalaraq skeletləşmiş 12 nəfərin meyitlərinin qalıqları aşkar edilib.

Faciə qurbanlarının meyit qalıqlarından və həmin şəxslərin ailə üzvlərindən götürülmüş DNT analizlərinin, molekulyar-genetik və digər xüsusiyyətlərinin müqayisəsi üçün tibbi-kriminalistik ekspertizaların nəticələri onların erməni hərbiçiləri tərəfindən güllələnməklə qətlə yetirildiyini təsdiqləyib.

İtkin soydaşlarımızın faciəli taleyi

44 günlük Vətən müharibəsində qazandığımız qələbədən sonra Xocalının Fərrux, Xoca-

vəndin Edilli, Ərəkül kəndlərinin ərazisində, Ağdam, Füzuli, Xocavənd və Şuşa şəhərinin ətraflarında da kütləvi məzarlıqlar aşkarlanıb.

Bu ilin fevral ayında Xocavənd rayonunun Edilli kəndi ərazisində Azərbaycan Ordusunun hərbi qulluqçularının olması ehtimal edilən şəxslərin kütləvi dəfn edildiyi məzarlıq aşkar edilib. İlk məlumatlara görə, Edilli kəndindəki kütləvi məzarlıqda 15-20 nəfərin qalıqları var.

Martın sonlarında Azərbaycan Ordusunun hərbiçiləri tərəfindən Xocalı rayonunun Fərrux kəndi ərazisindəki mövqələrdə qazıntı işləri aparılarkən ermənilərin törətdiyi daha bir vandallıq aktı təsdiqlənib. Belə ki, onlar qazıntı aparılıqları ərazidə insan skeletləri aşkar ediblər. Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyası faktla bağlı bildirib ki, Fərrux yüksəkliyi uğrunda Birinci Qarabağ müharibəsi zamanı ağır döyüşlərin getdiyini və Ermənistan silahlı birləşmələri tərəfindən işğal edildiyini nəzərə alaraq, tapılan meyit qalıqlarının şəhid olmuş Azərbaycan hərbiçilərinə aid olduğu ehtimal edilir.

Bu il sentyabr ayında Xocavəndin Edilli kəndində daha bir kütləvi məzarlıq aşkar edilib. Edillidə hərbiçilərin qətlə ehtimal olunan 12 nəfərin meyit və kəndirliyə bağlanmış, həmçinin işğəncə əlamətləri aşkarlanan qalıqları tapılıb.

Səhiyyə Nazirliyinin Məhkəmə Tibbi Ekspertizaya və Patoloji Anatomiya Birliyinin Tibbi Kriminalistika şöbəsinin bildirdiyi ki, meyit qalıqları Azərbaycan hərbiçilərinə aiddir.

Oktyabrın 17-də Xocavənd rayonunun Ərəkül kəndində də insan skeletinin hissələrinə bənzər sümüklər aşkarlanıb. Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən bildirilib ki, ilkin araşdırma zamanı məlum olub ki, sümüklər ərazidəki yaşılardan sonra baş vermiş torpaq sürüşməsi zamanı üzə çıxıb. Sümüklər həmin yerəndən toplanaraq aidiyyəti üzrə ekspertizaya təqdim olunub.

Dünya Ermənistanın törətdiyi hərbi cinayətləri görməzdən gəlir

Milli düşmənçilik zəminində son iki ərlik tarixin müxtəlif dövrlərində Azərbaycan xalqına qarşı qətləmlər, soyqırımları törədən erməni faşistləri Birinci Qarabağ müharibəsində də bu mənfur əməllərindən əl çəkməyiblər. Vətən müharibəsindən sonra üzə çıxarılan və yuxarıda nümunələrini gətirdiyimiz qanlı faktlar da bunu bariz şəkildə ortaya qoyur.

Danılmaz reallıqdır ki, işğaldan azad edilən ərazilərimiz qarış-qarış minalardan təmizləndikcə ermənilərin torpaq altında gizlətdikləri hələ neçə-neçə qanlı cinayətləri üzə çıxarılaçaq.

Elə o da danılmaz gerçəklikdir ki, dünya hələ də inadla Ermənistanın hərbi cinayətlərini görməzdən gəlir, onlara itkin vətəndaşlarımızın aqibəti barədə məlumat vermək üçün heç bir təzyiç göstərmir, soydaşlarımızın taleyinə laqeyd münasibət bəslənir.

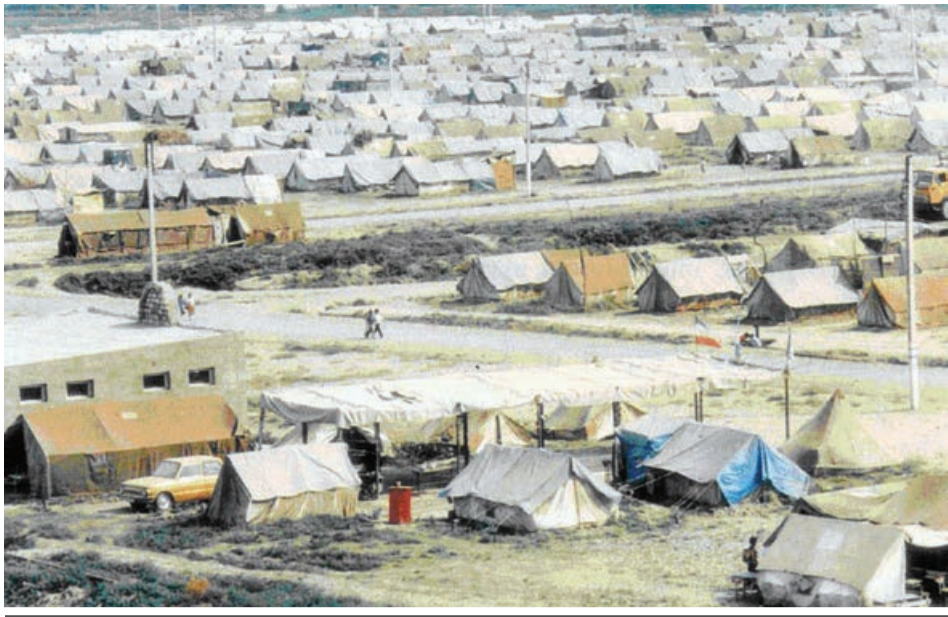
Amma necə ki Azərbaycan 44 günlük müharibədə mənfur düşmənin layiqli cavabını verdi, indi də insan qatili ermənilərin xalqımıza qarşı həyata keçirdiyi qanlı əməllərinin haqq-hesabını beynəlxalq ədalət məhkəməsinə bir-bir sorğulayacaq.

Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

Oturduğu yerdə onu huş aparmışdı. Gözlərini açıb ətrafına baxdı. Masanın üstünə qoyduğu çörək, boşqab yerində durdu. Öz-özünə deyən kimi oldu: "Görəsən yenə haraya baş alıb getdi".

O, əllərini yərək təkən verib birtəhər ayağa qalxdı. Nəzərləri divara vurulmuş qara çərçivəli şəklə sataşdı. Qara kostyumlu, buxara papaqlı bir kişi oradan düz Qəmərə baxırdı. "Məni bu Rasimin öləndə qoyub aradan çıxırdın. Vaxtında nə qədər dedim doxdura aparacaq, dedin ki, darıxma, düzələcək. Uşağın qarnını dərmanla doldurmaq istəyirsən?" - dedin. Amma sonra səsi bir qədər mülayimləşdi: "Səndə də günah olmadı. Müxənnətliliyi üroyin elədi" - deyib qapıya üz tutdu.

Günortadan xeyli keçsə də, havadan od yağırdı. Səs-səso verən cırcıramalar havanın istiliyinə qoribə bir yorucu ahəng qatırdı.

Açıqlıb-örtülməkdən, ən çoxu da baxımsızlıqdan böyür üstə əyilən qapını birtəhər aralayıb yola çıxan Qəmər sola-sağa baxsa da, gözüne bir inni-cinni dəymədi. "İstidən hamı içəri girib, birçə bizim bu başı batmışdan başqa", - dedi və tez də "İraq candan", - deyib sözüne düzəliş verdi. Qafılətin yolun sağından bir dəstə uşaq çıxdı. Onların arasında Rasim çox qoribə görünürdü. Bu bala, 5-6 yaşlı uşaqlarla Rasimin dostluğu tuturdu. Çünki onlar Rasimi cırımsalar da, tez də könlünü alırdılar. Məsələn, akka oynamağa, gızlin-parça, dava-dava oyununa onu da qatırdılar. Rasim bu oyunlara böyük həvəslə qoşulurdu. Birçə xoslamadığı say məsələsi olmasaydı. Uşaqlar ona barmaqlarını saydırıb, sonra əllərini ovuşduraraq: - Neçə oldu, - deyər soruşurdular. Çəşbaş qalan Rasim: - Nə bilim, qatıb-qarışdırdınız. Bayaq on idi, - deyirdi.

Onun bu sözlərinə qəh-qəh çəkib gülən dostlarına baxa-baxa qalan Rasim sonra özü də onlara qoşulub gülürdü.

Qəmər oğlunun ona çatmasını gözləyib ehtiyatla qoluna girdi: - Başına dönüm, acından ölmədinmi? - dedi.

Rasim dostlarına baxıb çiyinlərini çəkdi. Uşaqların bir qədər iri gövdələri: - Gedək yeməyimizi yeyək, axşamüstü dirəddəymə oynayıyıq, - dedi.

Rasim yavaşca anasının qabağına düşüb həyətə girdi.

- Əllərini yu, gəl yeməyini ye, - deyər Qəmər yastı daş pilləkənə ayaağıni birtəhər qoyub içəri girdi.

Rasim boşqabdakı şorbamı qaşıqlayıv, Qəmər isə üroyindən qara qanlar axıdaraq balasını izləyirdi. "Körəminə qurban olum, Allah, nə onları buna bir az da ağıl-şüür verəydin. Boy-buxun veribson, amma..." "Bir daha ağıl sözünü dilə getirməyə qorxdu. "Sükür məsləhətinə", - deyib əlini ağıryan dizinə çəkdi. Həqiqət göz qabağında olsa da, ana hələ üroyindən belə övladının xəstəliyi ilə barışmaq istəmədi. Ona elə gəlirdi ki, nə vaxtsa Rasim düzələcək, işləyəcək, ev-aile sahibi olacaqdır. Bir də ananı darıxmağa qoymayan qonum-qonuş, kənd əhli vardı. Hamı Rasimə xüsusi şofqələ yanaşır, onun hərəkətlərinə gülüb, lağ eləmişdilər. Təkcə Əsmər qarından başqa. O, o mələk bil ki, Rasimlə göz yağı yemişdi. Hər gün bir bəhanə tapıb Qəmərini üstünə sürüyə gələrdi. Qəmər artıq onun iradələrinə cavab verməkdən yorulmuşdu. Yaxşı ki, Növrəstə vardı. O, həm Əsmərin cavabını verər, həm də Qəməri sakitləşdirirdi. Həmişə də sözüni belə bitirirdi: "Bax görəsən, bəlli bir yaşa çatanda Rasim ağıllı-başlı adam kimi ailə də quracaq, işləyəcək də..." "Amma nədənsə o yaş gəlib çatmadı və Qəmər intizarla həmin günü gözləyirdi.

Rasim yeməyini yeyib taxtandan düşdülmüş taxta uzandı. Bax belə vaxtlarda çox fəğrillənən Rasim Qəmərini on yaralı yerinə çevrilirdi: "Birdən başıma bir iş gəlsə..." Bunun arxasını düşünmək onun üçün əsl faciə idi.

Qəmər ayağa qalxıb sandığın üstündən götürdüğü örtüklə oğlunun üstünü örtüdü. Yavaşca yanından öpüb "Allah sənə şəfa versin", - deyərək köksünü ötürdü. Bunu üroyi deyirdi. Şüuru isə ona Rasimin sağalacağına ümid aradı deyər dikte edirdi.

Artıq kənddə yaşamaq qeyri-mümkün idi. Adamlar bir ayaqlarını qaçaraq qoymuşdular. Bir gün isə kəndə hay düşdü. Yükləmənin ayaq qoymaq üçün olan yerində ayaq üstə dayanan bir nəfərin qışırıraq: "Ayaq camaat, ermənilər gəlir!" xəbərindən sonra hamı bir-birine deydi. Ayağı yer tutan, minik tapan hər kəs camaatı götürüb qaçmaq hayında idi. Qafar ailəsinin köhnə QAZ-24-ə yığıb kənddən çıxmaq istəsə də, Rasimi tapa bilmirdi. Rasim sanki yağlı əppək olub göyə çəkilmişdi. Rasimdən əlini üzünə ailə kənddən çıxdı.

Yol nahamar idi. Tez-tez çalaya düşən avtobusun səmşinləri narahatlıqdan çox gedəcəkləri yer barədə düşünürdülər. Haraya və necə... Təkorin üstündəki hündür yerdə əyləşən Südəbənin gözü Rasimi aldı. Rasim əli ilə başının üstündəki tutacaqdan bərk-bərk yarıpışsa da, zorla ayaq üstə dayandığı hiss olunurdu. Südəbə başqa kənddə yaşasa da, Rasimi də, Qəməri də yaxşı tanıyırdı. Südəbə: - Rasim, bala, bu sənənsən - deyib, əlini ona doğru uzadı.

Rasim bu məhrəban səsdən sanki bir az canlandı, lakin onu tanımadı. Südəbə yanından əyləşən qız uşağına: - Bir az o yana çəkilib, - deyib yanından Rasimə yer elədi. Başqa vaxt olsaydı, bəlkə də Rasim bu çəğrinsə etinə eləməzdi. Ancaq ayaq, susuzluq, yorğunluq onu oldən salmışdı. Rasim səndələyən-səndələyən keçib Südəbənin yanından əyləşdi. Südəbə onun görkəmindən hər şeyi anlamışdı. Gözlərinə pərdə çəkən yaşlı Rasim görməsin deyər zorla saxlayırdı.

- Bəs sən harada idin? Rasim məlul-məlul onun üzünə baxıb: - Heç harda, - dedi. - Necə yəni heç harda? - Yerim olmadı, arxın kənarında qaldım. Südəbə əlini şappıltı ilə dizinə vurdu.

Maşın gəlib arxın rayonlarının kəndlərindən birində dayandı. Kənd camaatı maraqla gələnləri izləyirdilər. Onları evə dəvət edənlər də oldu. Lakin gələnlər çox, ehtiyac böyük, yer isə məhdu idi. Poyədə, əl damında yer tapanlar sevinirdilər. Ən azından ona görə ki, atəş səsləri eşidilmirdi. Daha uşaqlar analarına "yörəğni üstümə 2 donə sal ki, güllə keçməsin" - demirdilər.

Bu qaq-qovun içində hamı sanki Rasimi unutmuşdu. Rasim xəndəyin kənarında oturub qalmışdı. Nə "gəl bala" deyən vardı, nə də qaçğınsına qalan.

Yavaş-yavaş qaranlıq düşürdü. Deyənsən gələnlərin çoxu yerləşib qurtarmışdı. Heç kimin yadına Rasim düşmürdü. Rasim isə soyuqdan büzüsürək xəndəyin kənarına sığınmışdı. Həm ac, həm də susuz idi. Pəncərədən görünən işıqlar onun üçün əlçatmaz idi. Axı o, lap adam kimi istəməyi də bacarmırdı. O qabiliyyəti yox idi. Təkcə "ver" sözünü bilirdi.

Açıq və soyuq güc gəldi. Ayağa qalxıb yaxınlıqdakı həyətə girdi. Ətrafına boyları min qapını döymək istəyirdi ki, içəridən çıxan bir kişi onu görüb qəzəblə: - Ə, buralarda nə sülənsən? - deyib sinəsinə itələdi. Deyənsən oğru sanmışdı. Açıqdan taqətdən düşmüş Rasim səndələyib yerə yıxıldı. Qolunu necə yaraşdırdığı üçün qan axmağa başladı. Köynəyinin ətinə yarasına basıb oradan uzalaşdı. Onu itələyən kişi Rasimin arxasına qapını bağlayıb deyirə-deyirə evə girdi.

Rasim ağlamırdı, amma gözündən süzülen yaş köynəyinin yaxasını isladırı. Buralar ona tanış olmadığı üçün az irəliləyib uca ağacın altında oturdu. Kürəyini ağacın gövdəsinə söykədiyi üçün canı bir qədər isinirdi.

Səhər açılar-açılmaz kənd nümayəndəsi qaçqınları siyahıya alıb çadır şəhərciyinə aparılacaqlarını boyan edirdi.

Bir anda sahib olduğun hər şeyi itirmək, babadan, atadan qalma ev-əşiyini, varın-dövlətin arxada qoyub qaçmağa məcbur olmaq, insanların ümidinin tamamilə qırılması deməkdir. Onlar yatağın, isti çayın, geyimin, ən başlıcası daldalanmaqdan ötrü bir komanın belə həsrətində idilər.

Günortaya yaxın kəndə bir köhnə, oturaclaqlı nirdə avtobus gəldi. Həmin avtobus qaçqınları çadır şəhərciyinə aparmalı idi. Axşamdan ac-susuz, yorğun olan Rasim də gəlib oraya çıxmışdı. Qolundan axan qan qaçaqlıqları part-part olmuşdu. Danışmağa təbiri belə yox idi. Kimsə, yerli sakinlərdən biri onu sinəsindən itələyib, "geri dur" - dedi. Fəqət gələnlərdən biri onu görüb: - O da bizimlədir - deyib, qolundan yarıparaq avtobusun yanına gətirdi. Minik başlayanda Rasim də onlara qoşulub avtobusa qalxdı. Lakin oturmağa yer olmadığı üçün ayaq üstə qaldı. Taqəti olmadığından danışa bilmirdi. Həm də anası, qonum-qonuşu həmişə onun qaçğınsına qaldığı üçün Rasim istəyini bildirməyi bacarmırdı. Üroyindən keçən hər şeyə həsrətli yazıq-yazıq baxırdı.

Yol nahamar idi. Tez-tez çalaya düşən avtobusun səmşinləri narahatlıqdan çox gedəcəkləri yer barədə düşünürdülər. Haraya və necə... Təkorin üstündəki hündür yerdə əyləşən Südəbənin gözü Rasimi aldı. Rasim əli ilə başının üstündəki tutacaqdan bərk-bərk yarıpışsa da, zorla ayaq üstə dayandığı hiss olunurdu. Südəbə başqa kənddə yaşasa da, Rasimi də, Qəməri də yaxşı tanıyırdı. Südəbə: - Rasim, bala, bu sənənsən - deyib, əlini ona doğru uzadı.

Rasim bu məhrəban səsdən sanki bir az canlandı, lakin onu tanımadı. Südəbə yanından əyləşən qız uşağına: - Bir az o yana çəkilib, - deyib yanından Rasimə yer elədi. Başqa vaxt olsaydı, bəlkə də Rasim bu çəğrinsə etinə eləməzdi. Ancaq ayaq, susuzluq, yorğunluq onu oldən salmışdı. Rasim səndələyən-səndələyən keçib Südəbənin yanından əyləşdi. Südəbə onun görkəmindən hər şeyi anlamışdı. Gözlərinə pərdə çəkən yaşlı Rasim görməsin deyər zorla saxlayırdı.

- Bəs sən harada idin? Rasim məlul-məlul onun üzünə baxıb: - Heç harda, - dedi. - Necə yəni heç harda? - Yerim olmadı, arxın kənarında qaldım. Südəbə əlini şappıltı ilə dizinə vurdu.

TALESİZLƏR ŞƏHƏRİ

Rəfiqə SADIQOVA

canlı idi. Birçə hayı eşidib gələn Rasim key-key onları müşahidə edirdi. Sanki nə baş verdiyini anlamırdı. Növrəstə ona yaxınlaşıb qacaqladı.

- Bizə gedək, uşaqlar səni gözləyir, - deyib Rasimin qoluna girərək oradan uzaqlaşdırdı. Rasimin yaxın dostu sayılan Əvəz: - Ə, Rasim, anan öldü? - deyəndə Növrəstə nə qədər qas-göz eləsə də, Əvəz onu başa düşmədi. Elo bil ki, hər şey bu sözbənd imiş. Rasim bir şivən qopardı ki, evin içindəkilər də çölə çıxdı. Bu ümitsiz bir insanın həyata üsyanı idi. Yerə oturub dizlərinə, başına döyən Rasimi sakitləşdirmək mümkün deyildi. Səso gələn Qafar kişi: - A bala, anan sağ-salamatdır. Təkcə eviniz dağılıb, bir az bizdə qal, anan da xəstəxanadan çıxıb gələndən sonra birlişib sizə bir ev tikərik, - deyib Rasimin qoluna girərək içəri apardı.

- Ay İldüzə, bu gündən Rasim bizdə qalacaq. Ondan muğayət ol, - deyib toza buluşmuş dizlərinə silə-silə həyətə çıxdı. İldüzə kənddə həminin sət adam kimi tanıdığı Qafarın gözü yaşlarını gizlətmək üçün çölə çıxdığını hiss etdi.

Daşların arasında tapılan parça-parça olmuş cəssədi ağ parçasının arısına yığıb qəbiristanlığa üz tutdular. Qaranlıq quyusana kimi onu dəfn edib geri döndülər. Həyətdəki əl-üz yuyanda əlini yuyub üzünə su verən Qafarın çırta vursan qanı damardı. Fələkətlin addım-addım yaxınlaşdığı gün kimi aydın idi.

Əlində çay otəğa giren İldüzə Qafarın dərin düşüncəyə daldığını görüb: - Dəfn elədinimi yazığı, - deyər soruşdu. - Arvad, yazıq o deyil, Rasimdir. Qəmər camaatı götürüb getdi. Bu binəvə nə olacaq? - Nə olacaq? Biz nə günün qorqunusu yuq. Ona da baxmalığıq, - dedi. - Çöldə qalan deyil ki, elə bilərəm üç deyil, dörd balam var.

- Sağ ol, Musa qızı (Qafar İldüzədən razı qalanda ona atasının adı ilə müraçət edirdi). Doğrudan da kişi qızısan.

Rasim elə bil ki, fəğrillənmişdi. Daha uşaqlarla oynanır, eləcə yerində dorin bir çuxur yaranmış evlərinin kənarında oturub oraya baxırdı. Bəlkə də bir nəcüzə gözləyirdi. Məcəzə isə hər zaman baş vermir axı. Kənddə adından çox çoxbilməy ayaması ilə tanınan Səfər Rasimə anasının məzarını tanıtdı. O vaxtdan Rasim vaxtının çoxunu anasının məzarı başında keçirirdi.

Artıq kənddə yaşamaq qeyri-mümkün idi. Adamlar bir ayaqlarını qaçaraq qoymuşdular. Bir gün isə kəndə hay düşdü. Yükləmənin ayaq qoymaq üçün olan yerində ayaq üstə dayanan bir nəfərin qışırıraq: "Ayaq camaat, ermənilər gəlir!" xəbərindən sonra hamı bir-birine deydi. Ayağı yer tutan, minik tapan hər kəs camaatı götürüb qaçmaq hayında idi. Qafar ailəsinin köhnə QAZ-24-ə yığıb kənddən çıxmaq istəsə də, Rasimi tapa bilmirdi. Rasim sanki yağlı əppək olub göyə çəkilmişdi. Rasimdən əlini üzünə ailə kənddən çıxdı.

Yol nahamar idi. Tez-tez çalaya düşən avtobusun səmşinləri narahatlıqdan çox gedəcəkləri yer barədə düşünürdülər. Haraya və necə... Təkorin üstündəki hündür yerdə əyləşən Südəbənin gözü Rasimi aldı. Rasim əli ilə başının üstündəki tutacaqdan bərk-bərk yarıpışsa da, zorla ayaq üstə dayandığı hiss olunurdu. Südəbə başqa kənddə yaşasa da, Rasimi də, Qəməri də yaxşı tanıyırdı. Südəbə: - Rasim, bala, bu sənənsən - deyib, əlini ona doğru uzadı.

Rasim bu məhrəban səsdən sanki bir az canlandı, lakin onu tanımadı. Südəbə yanından əyləşən qız uşağına: - Bir az o yana çəkilib, - deyib yanından Rasimə yer elədi. Başqa vaxt olsaydı, bəlkə də Rasim bu çəğrinsə etinə eləməzdi. Ancaq ayaq, susuzluq, yorğunluq onu oldən salmışdı. Rasim səndələyən-səndələyən keçib Südəbənin yanından əyləşdi. Südəbə onun görkəmindən hər şeyi anlamışdı. Gözlərinə pərdə çəkən yaşlı Rasim görməsin deyər zorla saxlayırdı.

- Bəs sən harada idin? Rasim məlul-məlul onun üzünə baxıb: - Heç harda, - dedi. - Necə yəni heç harda? - Yerim olmadı, arxın kənarında qaldım. Südəbə əlini şappıltı ilə dizinə vurdu.

Maşın gəlib arxın rayonlarının kəndlərindən birində dayandı. Kənd camaatı maraqla gələnləri izləyirdilər. Onları evə dəvət edənlər də oldu. Lakin gələnlər çox, ehtiyac böyük, yer isə məhdu idi. Poyədə, əl damında yer tapanlar sevinirdilər. Ən azından ona görə ki, atəş səsləri eşidilmirdi. Daha uşaqlar analarına "yörəğni üstümə 2 donə sal ki, güllə keçməsin" - demirdilər.

Bu qaq-qovun içində hamı sanki Rasimi unutmuşdu. Rasim xəndəyin kənarında oturub qalmışdı. Nə "gəl bala" deyən vardı, nə də qaçğınsına qalan.

Yavaş-yavaş qaranlıq düşürdü. Deyənsən gələnlərin çoxu yerləşib qurtarmışdı. Heç kimin yadına Rasim düşmürdü. Rasim isə soyuqdan büzüsürək xəndəyin kənarına sığınmışdı. Həm ac, həm də susuz idi. Pəncərədən görünən işıqlar onun üçün əlçatmaz idi. Axı o, lap adam kimi istəməyi də bacarmırdı. O qabiliyyəti yox idi. Təkcə "ver" sözünü bilirdi.

Açıq və soyuq güc gəldi. Ayağa qalxıb yaxınlıqdakı həyətə girdi. Ətrafına boyları min qapını döymək istəyirdi ki, içəridən çıxan bir kişi onu görüb qəzəblə: - Ə, buralarda nə sülənsən? - deyib sinəsinə itələdi. Deyənsən oğru sanmışdı. Açıqdan taqətdən düşmüş Rasim səndələyib yerə yıxıldı. Qolunu necə yaraşdırdığı üçün qan axmağa başladı. Köynəyinin ətinə yarasına basıb oradan uzalaşdı. Onu itələyən kişi Rasimin arxasına qapını bağlayıb deyirə-deyirə evə girdi.

Rasim ağlamırdı, amma gözündən süzülen yaş köynəyinin yaxasını isladırı. Buralar ona tanış olmadığı üçün az irəliləyib uca ağacın altında oturdu. Kürəyini ağacın gövdəsinə söykədiyi üçün canı bir qədər isinirdi.

Səhər açılar-açılmaz kənd nümayəndəsi qaçqınları siyahıya alıb çadır şəhərciyinə aparılacaqlarını boyan edirdi.

Bir anda sahib olduğun hər şeyi itirmək, babadan, atadan qalma ev-əşiyini, varın-dövlətin arxada qoyub qaçmağa məcbur olmaq, insanların ümidinin tamamilə qırılması deməkdir. Onlar yatağın, isti çayın, geyimin, ən başlıcası daldalanmaqdan ötrü bir komanın belə həsrətində idilər.

Günortaya yaxın kəndə bir köhnə, oturaclaqlı nirdə avtobus gəldi. Həmin avtobus qaçqınları çadır şəhərciyinə aparmalı idi. Axşamdan ac-susuz, yorğun olan Rasim də gəlib oraya çıxmışdı. Qolundan axan qan qaçaqlıqları part-part olmuşdu. Danışmağa təbiri belə yox idi. Kimsə, yerli sakinlərdən biri onu sinəsindən itələyib, "geri dur" - dedi. Fəqət gələnlərdən biri onu görüb: - O da bizimlədir - deyib, qolundan yarıparaq avtobusun yanına gətirdi. Minik başlayanda Rasim də onlara qoşulub avtobusa qalxdı. Lakin oturmağa yer olmadığı üçün ayaq üstə qaldı. Taqəti olmadığından danışa bilmirdi. Həm də anası, qonum-qonuşu həmişə onun qaçğınsına qaldığı üçün Rasim istəyini bildirməyi bacarmırdı. Üroyindən keçən hər şeyə həsrətli yazıq-yazıq baxırdı.

Yol nahamar idi. Tez-tez çalaya düşən avtobusun səmşinləri narahatlıqdan çox gedəcəkləri yer barədə düşünürdülər. Haraya və necə... Təkorin üstündəki hündür yerdə əyləşən Südəbənin gözü Rasimi aldı. Rasim əli ilə başının üstündəki tutacaqdan bərk-bərk yarıpışsa da, zorla ayaq üstə dayandığı hiss olunurdu. Südəbə başqa kənddə yaşasa da, Rasimi də, Qəməri də yaxşı tanıyırdı. Südəbə: - Rasim, bala, bu sənənsən - deyib, əlini ona doğru uzadı.

Rasim bu məhrəban səsdən sanki bir az canlandı, lakin onu tanımadı. Südəbə yanından əyləşən qız uşağına: - Bir az o yana çəkilib, - deyib yanından Rasimə yer elədi. Başqa vaxt olsaydı, bəlkə də Rasim bu çəğrinsə etinə eləməzdi. Ancaq ayaq, susuzluq, yorğunluq onu oldən salmışdı. Rasim səndələyən-səndələyən keçib Südəbənin yanından əyləşdi. Südəbə onun görkəmindən hər şeyi anlamışdı. Gözlərinə pərdə çəkən yaşlı Rasim görməsin deyər zorla saxlayırdı.

- Bəs sən harada idin? Rasim məlul-məlul onun üzünə baxıb: - Heç harda, - dedi. - Necə yəni heç harda? - Yerim olmadı, arxın kənarında qaldım. Südəbə əlini şappıltı ilə dizinə vurdu.

Maşın gəlib arxın rayonlarının kəndlərindən birində dayandı. Kənd camaatı maraqla gələnləri izləyirdilər. Onları evə dəvət edənlər də oldu. Lakin gələnlər çox, ehtiyac böyük, yer isə məhdu idi. Poyədə, əl damında yer tapanlar sevinirdilər. Ən azından ona görə ki, atəş səsləri eşidilmirdi. Daha uşaqlar analarına "yörəğni üstümə 2 donə sal ki, güllə keçməsin" - demirdilər.

Bu qaq-qovun içində hamı sanki Rasimi unutmuşdu. Rasim xəndəyin kənarında oturub qalmışdı. Nə "gəl bala" deyən vardı, nə də qaçğınsına qalan.

Yavaş-yavaş qaranlıq düşürdü. Deyənsən gələnlərin çoxu yerləşib qurtarmışdı. Heç kimin yadına Rasim düşmürdü. Rasim isə soyuqdan büzüsürək xəndəyin kənarına sığınmışdı. Həm ac, həm də susuz idi. Pəncərədən görünən işıqlar onun üçün əlçatmaz idi. Axı o, lap adam kimi istəməyi də bacarmırdı. O qabiliyyəti yox idi. Təkcə "ver" sözünü bilirdi.

Açıq və soyuq güc gəldi. Ayağa qalxıb yaxınlıqdakı həyətə girdi. Ətrafına boyları min qapını döymək istəyirdi ki, içəridən çıxan bir kişi onu görüb qəzəblə: - Ə, buralarda nə sülənsən? - deyib sinəsinə itələdi. Deyənsən oğru sanmışdı. Açıqdan taqətdən düşmüş Rasim səndələyib yerə yıxıldı. Qolunu necə yaraşdırdığı üçün qan axmağa başladı. Köynəyinin ətinə yarasına basıb oradan uzalaşdı. Onu itələyən kişi Rasimin arxasına qapını bağlayıb deyirə-deyirə evə girdi.

Rasim ağlamırdı, amma gözündən süzülen yaş köynəyinin yaxasını isladırı. Buralar ona tanış olmadığı üçün az irəliləyib uca ağacın altında oturdu. Kürəyini ağacın gövdəsinə söykədiyi üçün canı bir qədər isinirdi.

Səhər açılar-açılmaz kənd nümayəndəsi qaçqınları siyahıya alıb çadır şəhərciyinə aparılacaqlarını boyan edirdi.

Bir anda sahib olduğun hər şeyi itirmək, babadan, atadan qalma ev-əşiyini, varın-dövlətin arxada qoyub qaçmağa məcbur olmaq, insanların ümidinin tamamilə qırılması deməkdir. Onlar yatağın, isti çayın, geyimin, ən başlıcası daldalanmaqdan ötrü bir komanın belə həsrətində idilər.

Günortaya yaxın kəndə bir köhnə, oturaclaqlı nirdə avtobus gəldi. Həmin avtobus qaçqınları çadır şəhərciyinə aparmalı idi. Axşamdan ac-susuz, yorğun olan Rasim də gəlib oraya çıxmışdı. Qolundan axan qan qaçaqlıqları part-part olmuşdu. Danışmağa təbiri belə yox idi. Kimsə, yerli sakinlərdən biri onu sinəsindən itələyib, "geri dur" - dedi. Fəqət gələnlərdən biri onu görüb: - O da bizimlədir - deyib, qolundan yarıparaq avtobusun yanına gətirdi. Minik başlayanda Rasim də onlara qoşulub avtobusa qalxdı. Lakin oturmağa yer olmadığı üçün ayaq üstə qaldı. Taqəti olmadığından danışa bilmirdi. Həm də anası, qonum-qonuşu həmişə onun qaçğınsına qaldığı üçün Rasim istəyini bildirməyi bacarmırdı. Üroyindən keçən hər şeyə həsrətli yazıq-yazıq baxırdı.

Yol nahamar idi. Tez-tez çalaya düşən avtobusun səmşinləri narahatlıqdan çox gedəcəkləri yer barədə düşünürdülər. Haraya və necə... Təkorin üstündəki hündür yerdə əyləşən Südəbənin gözü Rasimi aldı. Rasim əli ilə başının üstündəki tutacaqdan bərk-bərk yarıpışsa da, zorla ayaq üstə dayandığı hiss olunurdu. Südəbə başqa kənddə yaşasa da, Rasimi də, Qəməri də yaxşı tanıyırdı. Südəbə: - Rasim, bala, bu sənənsən - deyib, əlini ona doğru uzadı.

Rasim bu məhrəban səsdən sanki bir az canlandı, lakin onu tanımadı. Südəbə yanından əyləşən qız uşağına: - Bir az o yana çəkilib, - deyib yanından Rasimə yer elədi. Başqa vaxt olsaydı, bəlkə də Rasim bu çəğrinsə etinə eləməzdi. Ancaq ayaq, susuzluq, yorğunluq onu oldən salmışdı. Rasim səndələyən-səndələyən keçib Südəbənin yanından əyləşdi. Südəbə onun görkəmindən hər şeyi anlamışdı. Gözlərinə pərdə çəkən yaşlı Rasim görməsin deyər zorla saxlayırdı.

- Bəs sən harada idin? Rasim məlul-məlul onun üzünə baxıb: - Heç harda, - dedi. - Necə yəni heç harda? - Yerim olmadı, arxın kənarında qaldım. Südəbə əlini şappıltı ilə dizinə vurdu.

Maşın gəlib arxın rayonlarının kəndlərindən birində dayandı. Kənd camaatı maraqla gələnləri izləyirdilər. Onları evə dəvət edənlər də oldu. Lakin gələnlər çox, ehtiyac böyük, yer isə məhdu idi. Poyədə, əl damında yer tapanlar sevinirdilər. Ən azından ona görə ki, atəş səsləri eşidilmirdi. Daha uşaqlar analarına "yörəğni üstümə 2 donə sal ki, güllə keçməsin" - demirdilər.

Bu qaq-qovun içində hamı sanki Rasimi unutmuşdu. Rasim xəndəyin kənarında oturub qalmışdı. Nə "gəl bala" deyən vardı, nə də qaçğınsına qalan.

Yavaş-yavaş qaranlıq düşürdü. Deyənsən gələnlərin çoxu yerləşib qurtarmışdı. Heç kimin yadına Rasim düşmürdü. Rasim isə soyuqdan büzüsürək xəndəyin kənarına sığınmışdı. Həm ac, həm də susuz idi. Pəncərədən görünən işıqlar onun üçün əlçatmaz idi. Axı o, lap adam kimi istəməyi də bacarmırdı. O qabiliyyəti yox idi. Təkcə "ver" sözünü bilirdi.

Açıq və soyuq güc gəldi. Ayağa qalxıb yaxınlıqdakı həyətə girdi. Ətrafına boyları min qapını döymək istəyirdi ki, içəridən çıxan bir kişi onu görüb qəzəblə: - Ə, buralarda nə sülənsən? - deyib sinəsinə itələdi. Deyənsən oğru sanmışdı. Açıqdan taqətdən düşmüş Rasim səndələyib yerə yıxıldı. Qolunu necə yaraşdırdığı üçün qan axmağa başladı. Köynəyinin ətinə yarasına basıb oradan uzalaşdı. Onu itələyən kişi Rasimin arxasına qapını bağlayıb deyirə-deyirə evə girdi.

Rasim ağlamırdı, amma gözündən süzülen yaş köynəyinin yaxasını isladırı. Buralar ona tanış olmadığı üçün az irəliləyib uca ağacın altında oturdu. Kürəyini ağacın gövdəsinə söykədiyi üçün canı bir qədər isinirdi.

Maşın gəlib arxın rayonlarının kəndlərindən birində dayandı. Kənd camaatı maraqla gələnləri izləyirdilər. Onları evə dəvət edənlər də oldu. Lakin gələnlər çox, ehtiyac böyük, yer isə məhdu idi. Poyədə, əl damında yer tapanlar sevinirdilər. Ən azından ona görə ki, atəş səsləri eşidilmirdi. Daha uşaqlar analarına "yörəğni üstümə 2 donə sal ki, güllə keçməsin" - demirdilər.

Bu qaq-qovun içində hamı sanki Rasimi unutmuşdu. Rasim xəndəyin kənarında oturub qalmışdı. Nə "gəl bala" deyən vardı, nə də qaçğınsına qalan.

Yavaş-yavaş qaranlıq düşürdü. Deyənsən gələnlərin çoxu yerləşib qurtarmışdı. Heç kimin yadına Rasim düşmürdü. Rasim isə soyuqdan büzüsürək xəndəyin kənarına sığınmışdı. Həm ac, həm də susuz idi. Pəncərədən görünən işıqlar onun üçün əlçatmaz idi. Axı o, lap adam kimi istəməyi də bacarmırdı. O qabiliyyəti yox idi. Təkcə "ver" sözünü bilirdi.

Açıq və soyuq güc gəldi. Ayağa qalxıb yaxınlıqdakı həyətə girdi. Ətrafına boyları min qapını döymək istəyirdi ki, içəridən çıxan bir kişi onu görüb qəzəblə: - Ə, buralarda nə sülənsən? - deyib sinəsinə itələdi. Deyənsən oğru sanmışdı. Açıqdan taqətdən düşmüş Rasim səndələyib yerə yıxıldı. Qolunu necə yaraşdırdığı üçün qan axmağa başladı. Köynəyinin ətinə yarasına basıb oradan uzalaşdı. Onu itələyən kişi Rasimin arxasına qapını bağlayıb deyirə-deyirə evə girdi.

Rasim ağlamırdı, amma gözündən süzülen yaş köynəyinin yaxasını isladırı. Buralar ona tanış olmadığı üçün az irəliləyib uca ağacın altında oturdu. Kürəyini ağacın gövdəsinə söykədiyi üçün canı bir qədər isinirdi.

Səhər açılar-açılmaz kənd nümayəndəsi qaçqınları siyahıya alıb çadır şəhərciyinə aparılacaqlarını boyan edirdi.

Bir anda sahib olduğun hər şeyi itirm

"Azərişiq" ASC Cəbrayıl şəhəri ərazisində yeni 35/0,4 kV-luq "Cəbrayıl" Yarımsstansiya və Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzinin tikintisi, 35 kV-luq ikidövrəli kabel xəttinin çəkilməsi işlərinin satın alınması məqsədilə açıq tender elan edir

Tender 1 (bir) LOT üzrə keçirilir. LOT-1: Cəbrayıl şəhəri ərazisində yeni 35/0,4 kV-luq "Cəbrayıl" Yarımsstansiya və Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzinin tikintisi, 35 kV-luq ikidövrəli kabel xəttinin çəkilməsi işlərinin satın alınması. İştirak haqqı - 850 manat "Azərişiq" ASC Hesab: AZ83AIB33020029441802068118 VÖEN: 9900069391 Benefisiarın Bankı: Kapital Bankın Gənclik filialı Kod: 200189 VÖEN: 9900003611 Müxbir hesab: AZ37NABZ0135010000000001944 SWIFT Code: AIBBAZ2X İştirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır. Əlaqələndirici şəxs: Namik Heybatov Əlaqə telefonu (şəhər): (012) 440 39 93 (daxili: 92-19) Elektron poçt: namiq.heybatov@azerishiq.az Ünvan: Bakı şəhəri, M.Əliyev küçəsi 130, AZ1009 Tender iştirakçılara təklif edilir ki, öz tender təkliflərini möhürlənmiş, imzalanmış şəkildə ikiqat zərflərdə yazılı surətdə təqdim etsinlər. Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları lazımı texniki və maliyyə imkanlarına malik olmalıdırlar. Tenderdə iştirak etmək istəyənlər LOT üzrə göstərilən məbləğdə iştirak haqqını qeyd olunan hesaba köçürdükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş əsas şərtlər toplusunu Bakı şəhəri, Mirzəgə Əliyev küçəsi 130 ünvanında yerləşən "Azərişiq" ASC-nin inzibati binasından ala bilərlər. İddiaçıların tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər: - iddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə (sənədlərin təsdiqi tender elanı tarixindən sonra notarial qaydada təsdiq olunması zəruridir); - iddiaçının VÖEN-i, bank rəkvizitləri, ünvanı, dövlət reyestrindən çıxışı (sənədlərin təsdiqi tender elanı tarixindən sonra notarial qaydada təsdiq olunması zəruridir); - iddiaçının Dövlət Statistika Komitəsindən sahibkarlıq kateqoriyası haqqında arayış; - Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması haqqında müvafiq vergi orqanından arayış;

- iddiaçının son bir ildəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti (2021-ci il üzrə Vergi Bəyannaməsi); - iddiaçının son bir ildəki maliyyə vəziyyəti haqqında bank arayışı (əgər daha az müddət fəaliyyət göstərirsə, bütün fəaliyyət dövründəki); - müvafiq lisenziya və icazələr; - tender təklifi (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 30 bank günü qüvvədə olmalıdır); - tender təklifi dəyərinin 1 faizi həcmində bank təminatı (təminatın qüvvədəolma müddəti tender təklifinin qüvvədə olma müddətindən 30 bank günü çox olmalıdır); - iddiaçının fəaliyyətə başladığı dövrdən iş təcrübəsi, yerinə yetirdiyi cari işlər və müqavilələr barədə məlumatlar; - iddiaçının analoji işlərdə obyektlərin tikintisi üzrə baş podratçı qismində həyata keçirdiyi və təbii ediyi uğurlu ən azı 3 layihənin bimasına dair tövsiyə məktubunun və aparıldığı layihənin ilk və sonuncu sənədlərinin surəti; - podrat müqaviləsinin icrasını təmin etmək üçün müvafiq sahədə peşəkarlığının, təcrübəsinin, maddi-texniki bazasının, işçi qüvvəsinin, idarəetmə sərəstisinin, etibarlılığının olmasını təsdiq edən sənəd; - iddiaçının yükünlük haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş arayış; - satınalma prosedurlarının başlanmasından əvvəlki 5 il ərzində özlərinin, həbelə işlərini idarə edənlərin, qulluqçularının peşkar fəaliyyətləri, yaxud satınalma müqaviləsinin bağlanması üçün ixtisas göstəricilərini yanlış göstərmələri ilə əlaqədar cinayətə görə məhkum olunmaması, yaxud onların müvafiq peşə fəaliyyətləri ilə məşğul olmasının məhkəmə qaydasında qadağan edilməməsi. Sənədlər Azərbaycan dilində 2 (iki) nüsxədə (1 ədəd əsl və 1 ədəd surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildə tərtib olunan tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir). Tender proseduru "Dövlət satınalmaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğun olaraq həyata keçiriləcəkdir (www.etender.gov.az). İddiaçıların tenderdə iştirak etmək üçün yuxarıda göstərilən sənədləri (tender təklifi və bank təminatı istisna olmaqla) 08 dekabr 2022-ci il saat 12:00-a qədər, ixtisas uyğunluğu proseduru keçmiş iddiaçıları isə tender təklifi və bank təminatını möhürlənmiş ikiqat zərfdə 19 dekabr 2022-ci il saat 12:00-a qədər Bakı şəhəri, Mirzəgə Əliyev küçəsi 130 ünvanında təqdim etməlidirlər. Göstərilən vaxtdan gec təqdim edilmiş zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır. İddiaçıların təklifləri 20 dekabr 2022-ci il saat 12:00-da Mirzəgə Əliyev küçəsi 130 ünvanında "Azərişiq" ASC-nin inzibati binasında açılacaqdır. İddiaçıların salahiyyəti nümayəndələri tenderdə iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

"Azərişiq" ASC Qubadlı şəhəri ərazisində yeni 35/0,4 kV-luq "Qubadlı" Yarımsstansiya və Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzinin tikintisi, 35 kV-luq ikidövrəli kabel xəttinin çəkilməsi işlərinin satın alınması məqsədilə açıq tender elan edir

Tender 1 (bir) LOT üzrə keçirilir. LOT-1: Qubadlı şəhəri ərazisində yeni 35/0,4 kV-luq "Qubadlı" Yarımsstansiya və Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzinin tikintisi, 35 kV-luq ikidövrəli kabel xəttinin çəkilməsi işlərinin satın alınması. İştirak haqqı - 850 manat "Azərişiq" ASC Hesab: AZ83AIB33020029441802068118 VÖEN: 9900069391 Benefisiarın Bankı: Kapital Bankın Gənclik filialı Kod: 200189 VÖEN: 9900003611 Müxbir hesab: AZ37NABZ0135010000000001944 SWIFT Code: AIBBAZ2X İştirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır. Əlaqələndirici şəxs: Namik Heybatov Əlaqə telefonu (şəhər): (012) 440 39 93 (daxili: 92-19) Elektron poçt: namiq.heybatov@azerishiq.az Ünvan: Bakı şəhəri, M.Əliyev küçəsi 130, AZ1009 Tender iştirakçılara təklif edilir ki, öz tender təkliflərini möhürlənmiş, imzalanmış şəkildə ikiqat zərflərdə yazılı surətdə təqdim etsinlər. Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları lazımı texniki və maliyyə imkanlarına malik olmalıdırlar. Tenderdə iştirak etmək istəyənlər LOT üzrə göstərilən məbləğdə iştirak haqqını qeyd olunan hesaba köçürdükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş əsas şərtlər toplusunu Bakı şəhəri, Mirzəgə Əliyev küçəsi 130 ünvanında yerləşən "Azərişiq" ASC-nin inzibati binasından ala bilərlər. İddiaçıların tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər: - iddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə (sənədlərin təsdiqi tender elanı tarixindən sonra notarial qaydada təsdiq olunması zəruridir); - iddiaçının VÖEN-i, bank rəkvizitləri, ünvanı, dövlət reyestrindən çıxışı (sənədlərin təsdiqi tender elanı tarixindən sonra notarial qaydada təsdiq olunması zəruridir); - iddiaçının Dövlət Statistika Komitəsindən sahibkarlıq kateqoriyası haqqında arayış; - Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması haqqında müvafiq vergi orqanından arayış; - iddiaçının son bir ildəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq

olunmuş maliyyə hesabatının surəti (2021-ci il üzrə Vergi Bəyannaməsi); - iddiaçının son bir ildəki maliyyə vəziyyəti haqqında bank arayışı (əgər daha az müddət fəaliyyət göstərirsə, bütün fəaliyyət dövründəki); - müvafiq lisenziya və icazələr; - tender təklifi (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 30 bank günü qüvvədə olmalıdır); - tender təklifi dəyərinin 1 faizi həcmində bank təminatı (təminatın qüvvədəolma müddəti tender təklifinin qüvvədə olma müddətindən 30 bank günü çox olmalıdır); - iddiaçının fəaliyyətə başladığı dövrdən iş təcrübəsi, yerinə yetirdiyi cari işlər və müqavilələr barədə məlumatlar; - iddiaçının analoji işlərdə obyektlərin tikintisi üzrə baş podratçı qismində həyata keçirdiyi və təbii ediyi uğurlu ən azı 3 layihənin bimasına dair tövsiyə məktubunun və aparıldığı layihənin ilk və sonuncu sənədlərinin surəti; - podrat müqaviləsinin icrasını təmin etmək üçün müvafiq sahədə peşəkarlığının, təcrübəsinin, maddi-texniki bazasının, işçi qüvvəsinin, idarəetmə sərəstisinin, etibarlılığının olmasını təsdiq edən sənəd; - iddiaçının yükünlük haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş arayış; - satınalma prosedurlarının başlanmasından əvvəlki 5 il ərzində özlərinin, həbelə işlərini idarə edənlərin, qulluqçularının peşkar fəaliyyətləri, yaxud satınalma müqaviləsinin bağlanması üçün ixtisas göstəricilərini yanlış göstərmələri ilə əlaqədar cinayətə görə məhkum olunmaması, yaxud onların müvafiq peşə fəaliyyətləri ilə məşğul olmasının məhkəmə qaydasında qadağan edilməməsi. Sənədlər Azərbaycan dilində 2 (iki) nüsxədə (1 ədəd əsl və 1 ədəd surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildə tərtib olunan tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir). Tender proseduru "Dövlət satınalmaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğun olaraq həyata keçiriləcəkdir (www.tender.gov.az). İddiaçıların tenderdə iştirak etmək üçün yuxarıda göstərilən sənədləri (tender təklifi və bank təminatı istisna olmaqla) 08 dekabr 2022-ci il saat 15:30-a qədər, ixtisas uyğunluğu proseduru keçmiş iddiaçıları isə tender təklifi və bank təminatını möhürlənmiş ikiqat zərfdə 19 dekabr 2022-ci il saat 15:30-a qədər Bakı şəhəri, Mirzəgə Əliyev küçəsi 130 ünvanında təqdim etməlidirlər. Göstərilən vaxtdan gec təqdim edilmiş zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır. İddiaçıların təklifləri 20 dekabr 2022-ci il saat 15:30-da Mirzəgə Əliyev küçəsi 130 ünvanında "Azərişiq" ASC-nin inzibati binasında açılacaqdır. İddiaçıların salahiyyəti nümayəndələri tenderdə iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

"Azərişiq" ASC Zəngilan şəhəri ərazisində yeni 35/0,4 kV-luq "Zəngilan" Yarımsstansiya və Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzinin tikintisi, 35 kV-luq ikidövrəli kabel xəttinin çəkilməsi işlərinin satın alınması məqsədilə açıq tender elan edir

Tender 1 (bir) LOT üzrə keçirilir. LOT-1: Zəngilan şəhəri ərazisində yeni 35/0,4 kV-luq "Zəngilan" Yarımsstansiya və Rəqəmsal İdarəetmə Mərkəzinin tikintisi, 35 kV-luq ikidövrəli kabel xəttinin çəkilməsi işlərinin satın alınması. İştirak haqqı - 850 manat "Azərişiq" ASC Hesab: AZ83AIB33020029441802068118 VÖEN: 9900069391 Benefisiarın Bankı: Kapital Bankın Gənclik filialı Kod: 200189 VÖEN: 9900003611 Müxbir hesab: AZ37NABZ0135010000000001944 SWIFT Code: AIBBAZ2X İştirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır. Əlaqələndirici şəxs: Namik Heybatov Əlaqə telefonu (şəhər): (012) 440 39 93 (daxili: 92-19) Elektron poçt: namiq.heybatov@azerishiq.az Ünvan: Bakı şəhəri, M.Əliyev küçəsi 130, AZ1009 Tender iştirakçılara təklif edilir ki, öz tender təkliflərini möhürlənmiş, imzalanmış şəkildə ikiqat zərflərdə yazılı surətdə təqdim etsinlər. Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları lazımı texniki və maliyyə imkanlarına malik olmalıdırlar. Tenderdə iştirak etmək istəyənlər LOT üzrə göstərilən məbləğdə iştirak haqqını qeyd olunan hesaba köçürdükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş əsas şərtlər toplusunu Bakı şəhəri, Mirzəgə Əliyev küçəsi 130 ünvanında yerləşən "Azərişiq" ASC-nin inzibati binasından ala bilərlər. İddiaçıların tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər: - iddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə (sənədlərin təsdiqi tender elanı tarixindən sonra notarial qaydada təsdiq olunması zəruridir); - iddiaçının VÖEN-i, bank rəkvizitləri, ünvanı, dövlət reyestrindən çıxışı (sənədlərin təsdiqi tender elanı tarixindən sonra notarial qaydada təsdiq olunması zəruridir); - iddiaçının Dövlət Statistika Komitəsindən sahibkarlıq kateqoriyası haqqında arayış; - Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması haqqında müvafiq vergi orqanından arayış;

- iddiaçının son bir ildəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti (2021-ci il üzrə Vergi Bəyannaməsi); - iddiaçının son bir ildəki maliyyə vəziyyəti haqqında bank arayışı (əgər daha az müddət fəaliyyət göstərirsə, bütün fəaliyyət dövründəki); - müvafiq lisenziya və icazələr; - tender təklifi (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 30 bank günü qüvvədə olmalıdır); - tender təklifi dəyərinin 1 faizi həcmində bank təminatı (təminatın qüvvədəolma müddəti tender təklifinin qüvvədə olma müddətindən 30 bank günü çox olmalıdır); - iddiaçının fəaliyyətə başladığı dövrdən iş təcrübəsi, yerinə yetirdiyi cari işlər və müqavilələr barədə məlumatlar; - iddiaçının analoji işlərdə obyektlərin tikintisi üzrə baş podratçı qismində həyata keçirdiyi və təbii ediyi uğurlu ən azı 3 layihənin bimasına dair tövsiyə məktubunun və aparıldığı layihənin ilk və sonuncu sənədlərinin surəti; - podrat müqaviləsinin icrasını təmin etmək üçün müvafiq sahədə peşəkarlığının, təcrübəsinin, maddi-texniki bazasının, işçi qüvvəsinin, idarəetmə sərəstisinin, etibarlılığının olmasını təsdiq edən sənəd; - iddiaçının yükünlük haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş arayış; - satınalma prosedurlarının başlanmasından əvvəlki 5 il ərzində özlərinin, həbelə işlərini idarə edənlərin, qulluqçularının peşkar fəaliyyətləri, yaxud satınalma müqaviləsinin bağlanması üçün ixtisas göstəricilərini yanlış göstərmələri ilə əlaqədar cinayətə görə məhkum olunmaması, yaxud onların müvafiq peşə fəaliyyətləri ilə məşğul olmasının məhkəmə qaydasında qadağan edilməməsi. Sənədlər Azərbaycan dilində 2 (iki) nüsxədə (1 ədəd əsl və 1 ədəd surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildə tərtib olunan tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir). Tender proseduru "Dövlət satınalmaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğun olaraq həyata keçiriləcəkdir (www.tender.gov.az). İddiaçıların tenderdə iştirak etmək üçün yuxarıda göstərilən sənədləri (tender təklifi və bank təminatı istisna olmaqla) 08 dekabr 2022-ci il saat 15:00-a qədər, ixtisas uyğunluğu proseduru keçmiş iddiaçıları isə tender təklifi və bank təminatını möhürlənmiş ikiqat zərfdə 19 dekabr 2022-ci il saat 15:00-a qədər Bakı şəhəri, Mirzəgə Əliyev küçəsi 130 ünvanında təqdim etməlidirlər. Göstərilən vaxtdan gec təqdim edilmiş zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır. İddiaçıların təklifləri 20 dekabr 2022-ci il saat 15:00-da Mirzəgə Əliyev küçəsi 130 ünvanında "Azərişiq" ASC-nin inzibati binasında açılacaqdır. İddiaçıların salahiyyəti nümayəndələri tenderdə iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

AZƏRBAYCAN OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ! "Azərbaycan" qəzetinə 2022-ci il üçün abunə yazılışı kampaniyası davam edir! Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçıyı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz: "Azərpoçt" MMC (012) 598-49-55, (051) 225-02-13 "Qaya" firması (012) 566-77-80, (050) 214-40-53 "Region Press" MMC (055) 316-79-01, (050) 316-79-01 "Sama-M" MMC (012) 594-09-59 "Ziya" LTD (012) 497-76-96, (050) 306-77-22 "Pressinform" MMC (012) 598-49-52, (070) 340-01-00 "City press" MMC (055) 819-09-26 1 illik - 124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) manat 6 aylıq - 62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) manat 3 aylıq - 31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat Hörmətli oxucular! Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, (012) 539-59-33 nömrəli telefona zəng vura bilərsiniz.

B İ L D İ R İ Ş Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin Təsərrüfatşəxslər Əsaslı Tikinti və Təchizat İdarəsi tərəfindən bir sıra təhsil müəssisələrində qaz saygacalarının alınıb-quraşdırılması işlərinin satın alınması məqsədilə 02.09.2022-ci il tarixdə keçirilmiş açıq tender prosedurunun nəticəsinə əsasən "Zamin XXI ƏSR" MMC qalib elan edilmişdir. Qalib təşkilatla müvafiq satınalma müqaviləsi bağlanmışdır. Tender komissiyası

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti balansında olan "Mərdəkan", "Türkan", "Süvəlan" və "Zirə" yedək təchizat gəmilərinin Nügata 6MG28HLX baş mühərriklərinin ehtiyat hissələrinin satın alınması məqsədi ilə müsabiqə elan edir Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az sahifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumatı əldə edə bilərlər. Mürciət üçün son müddət 18 noyabr 2022-ci il saat 12:00-dəkdir. Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir). Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır. Ünvan: Bakı şəh., Mikayıl Useyinov küç. 2. Əlaqə telefonu: (012) 404-37-00, daxili: 1071. Tender komissiyası

Paytaxtda hava əsasən yağmursuz olacaq Azərbaycanca noyabrın 3-nə gözlənilən hava proqnozu açıqlanıb. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Xidmətinin ƏZRTAC-a verilən məlumatına görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında havanın dəyişik buludlu olacağı, ararib tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Gecə və səhər bəzi yerlərdə duman olacaq. Mülayim şimal-qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu Abşeron yarımadasında gecə 9-13°, gündüz 16-18° isti olacaq, Bakıda gecə 9-11°, gündüz 16-18° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi 764 millimetr civə sütunundan 761 millimetr civə sütununa düşəcək. Nisbi rütubət 60-70 faiz təşkil edəcək. Azərbaycanın rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin gündüz bəzi dağlıq ərazilərdə qismüddətli yağış yağacağı ehtimalı var. Gecə və səhər saatlarında duman olacaq. Mülayim qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 5-10°, gündüz 16-21° isti, dağlarda gecə 2° səxtadən 3°-dək isti, gündüz 5-9° isti olacağı ehtimalı vardır. Naxçıvan şəhərində, Culfa, Ordubad, Sədərək, Şahbuz və Şorur rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər saatlarında duman olacaq. Mülayim qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 5-10°, gündüz 16-21° isti olacağı bildirilir. Gəncə şəhərində, Qazax, Goranboy, Törtər, Füzuli rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin axşam bəzi yerlərdə qismüddətli yağış yağacağı ehtimalı var. Gecə və səhər saatlarında duman olacaq. Mülayim qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 5-9°, gündüz 15-20° isti olacağı ehtimal edilir. Balakən, Zaqatala, Qax, Şəki, Oğuz, Qəbələ, İsmayıllı, Ağsu, Şamaxı, Siyazan, Şabran, Xızı, Quba, Xaçmaz, Qusar rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Lakin bəzi şərqi rayonlarda ararib yağış yağacağı gözlənilir. Ararib duman olacaq. Mülayim qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 2-7°, gündüz 14-19° isti, dağlarda gecə 3° səxtadən 2°-dək isti, gündüz 5-8° isti olacağı ehtimalı var. Mingəçevir və Şirvan şəhərində, Yevlax, Göyçay, Ağdaş, Kürdəmir, İmişli, Ağcabədi, Beyləqan, Sabirabad, Biləsuvar, Saatlı, Hacıqabul, Salyan, Neftçala rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Mülayim qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 5-10°, gündüz 16-21° isti olacaq. Masallı, Yardımlı, Lerik, Lənkəran, Astara rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Bəzi yerlərdə duman olacaq. Şimal-qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 10-13°, gündüz 15-18° isti, dağlarda gecə 4-7°, gündüz 10-14° isti olacağı gözlənilir.

ELAN "Sport Development" MMC-yə (VÖEN: 1700870251) məxsus GDH/6 No.655356 - 655400 aralığında sıra ardıcılıqlı ilə olan 45 ədəd Forma İMQ mədəxli qəbzli və onların kötükləri itdiyi üçün etibarsız sayılır.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN! İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi Tibbi planlama departamentinin kollektivi departamentin rəhbəri tibb elmləri doktoru Hikmət İbrahimliyə bacısı KÜBRA XANIMIN vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir. Bakı Dövlət Universiteti Tarix fakültəsinin Türk xalqları tarixi kafedrasının öməkdaşları kafedranın müəllimi Şöbnəm Hacıyevaya anası QÜDRƏT XANIMIN vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR Bəxtiyar SADIQOV Ünvan AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, IV mərtəbə e-mail: secretary@azerbaijan-news.az az.reklam@mail.ru azerbaijan-news@mail.ru www.azerbaijan-news.az Telefonlar Qəbul otağı - 539-68-71, Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30, 539-72-39, Məslul katib - 539-43-23, Məslul katib müavini - 539-44-91, Parlament və siyasət şöbəsi - 539-84-41, 539-21-00, İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55, Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi - 539-63-82, 432-37-68, İnsanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11, Fotolitrasiya şöbəsi - 538-84-73, Kompüter mərkəzi - 538-20-87, Mühəsibət - 539-59-33 Rəsmi sənəd və çıxışlarda sözlünlərlə barabər, dərc üçün göndərilən digər yazılarda fikirlər də Azərbaycan dövlətinin mənəfeyinə uyğun gəlməlidir Qeydiyyat nömrəsi 1 "Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnmə, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-də çap edilmişdir. Gündəlik qəzet Tiraj 6560 Sifariş 3126 Qiyməti 40 qəpik